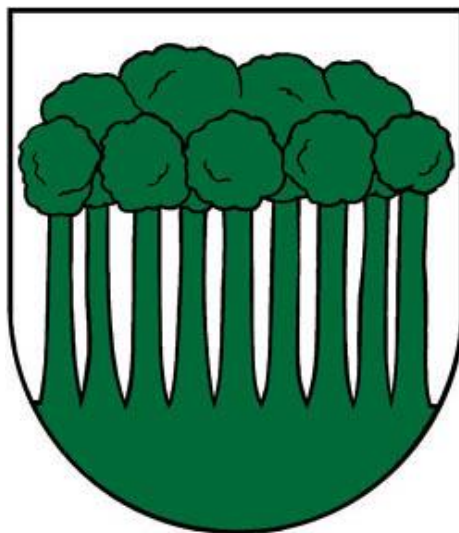

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Povina na roky 2024-2030

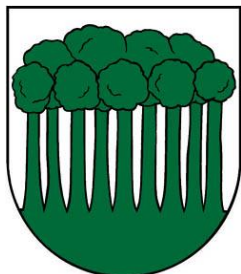
Názov:	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Povina na roky 2024-2030
Územné vymedzenie:	Obec Povina
Územný plán obce schválený (A/N):	Áno
Dátum schválenia PHSR:	24.04.2024, uznesením č. 13/2024
Dátum platnosti:	Od 25.04.2024 do 31.12.2030
Verzia ¹ :	1.0
Publikovaný verejne dňa:	29.04.2024
Vypracoval:	www.dokumentypreobce.sk

¹ Prvé prijaté znenie sa označuje číslom 1.0. V prípade zásadnej zmeny sa ďalšie aktualizované verzie označujú 2.0, 3.0 atď. V prípade malých zmien sa označuje 1.1.

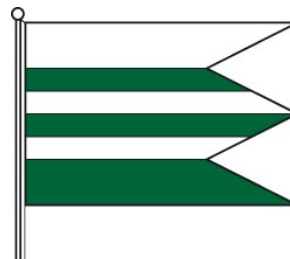

Erb a vlajka obce

Erb obce

vlajka obce

Blazón erbu:

V striebornom štíte z pažite vyrastajúcich deväť prirodzených listnatých stromov s malými okrúhlymi prekrývajúcimi sa korunami - všetko zelené.

Komentár:

Symbolika miestneho lesného chotára podľa odtlačku pečatidla obce z konca 18. stor.

Základné údaje

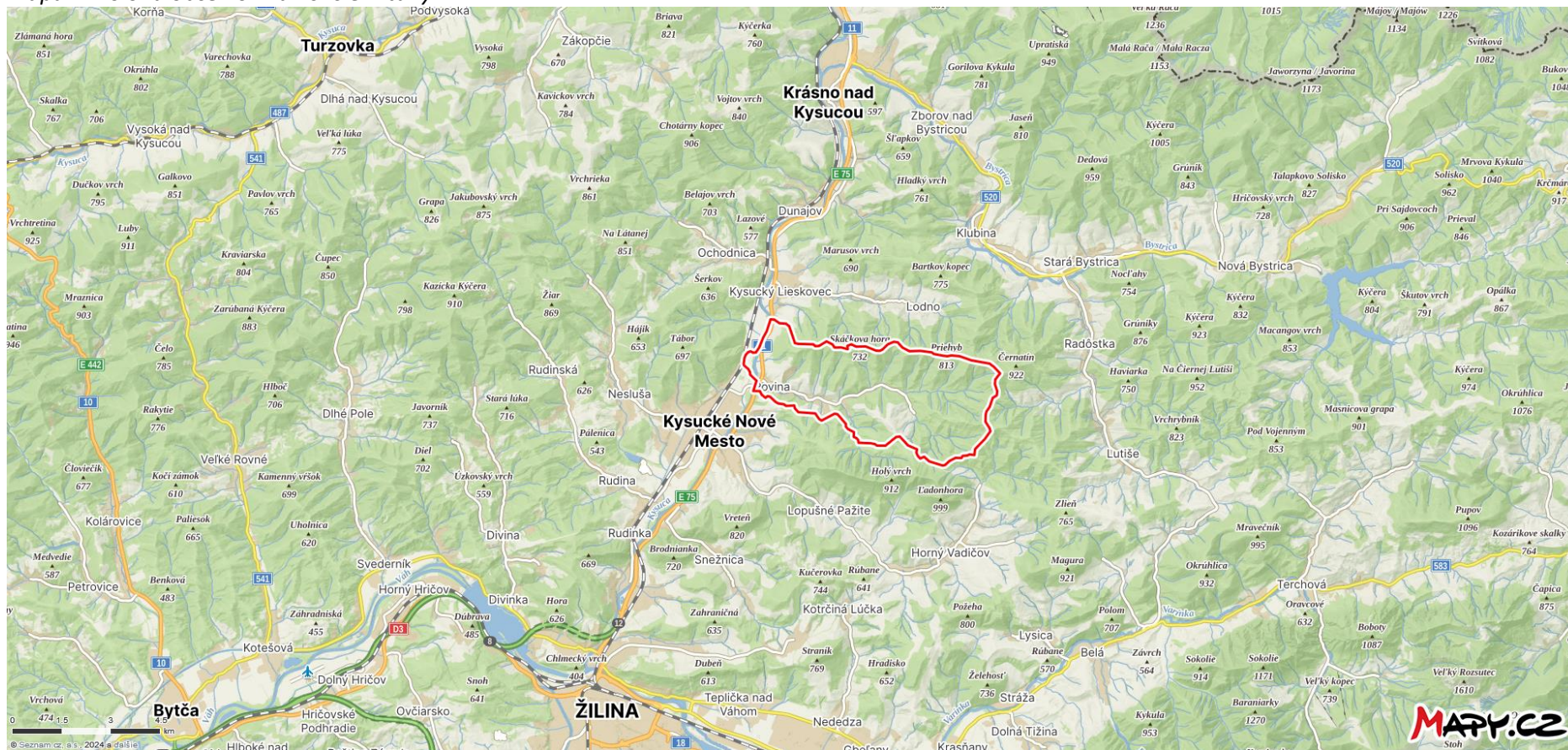
Samosprávny kraj:	Žilinský
Okres:	Kysucké Nové Mesto
Historický región:	Kysuce
Poloha obecného úradu:	49.313180°N, 18.805571°E
Nadm. výška pri obec. úrade:	360 m.n.m.
Rozloha katastra:	1 913 ha k 31.12.2023
Počet obyvateľov:	1 145 k 31.12.2023
Hustota obyvateľstva:	60 obyv./km ²
PSČ:	023 33
Evidenčné číslo vozidiel:	KM (do 31.12.2022)

Oficiálne kontakty

Adresa:	Obec Povina
	Obecný úrad č. 155
	023 33 Povina
Web:	www.obec-povina.sk
Email:	info@obec-povina.sk
Telefón:	041 / 421 14 21
IČO:	00314200

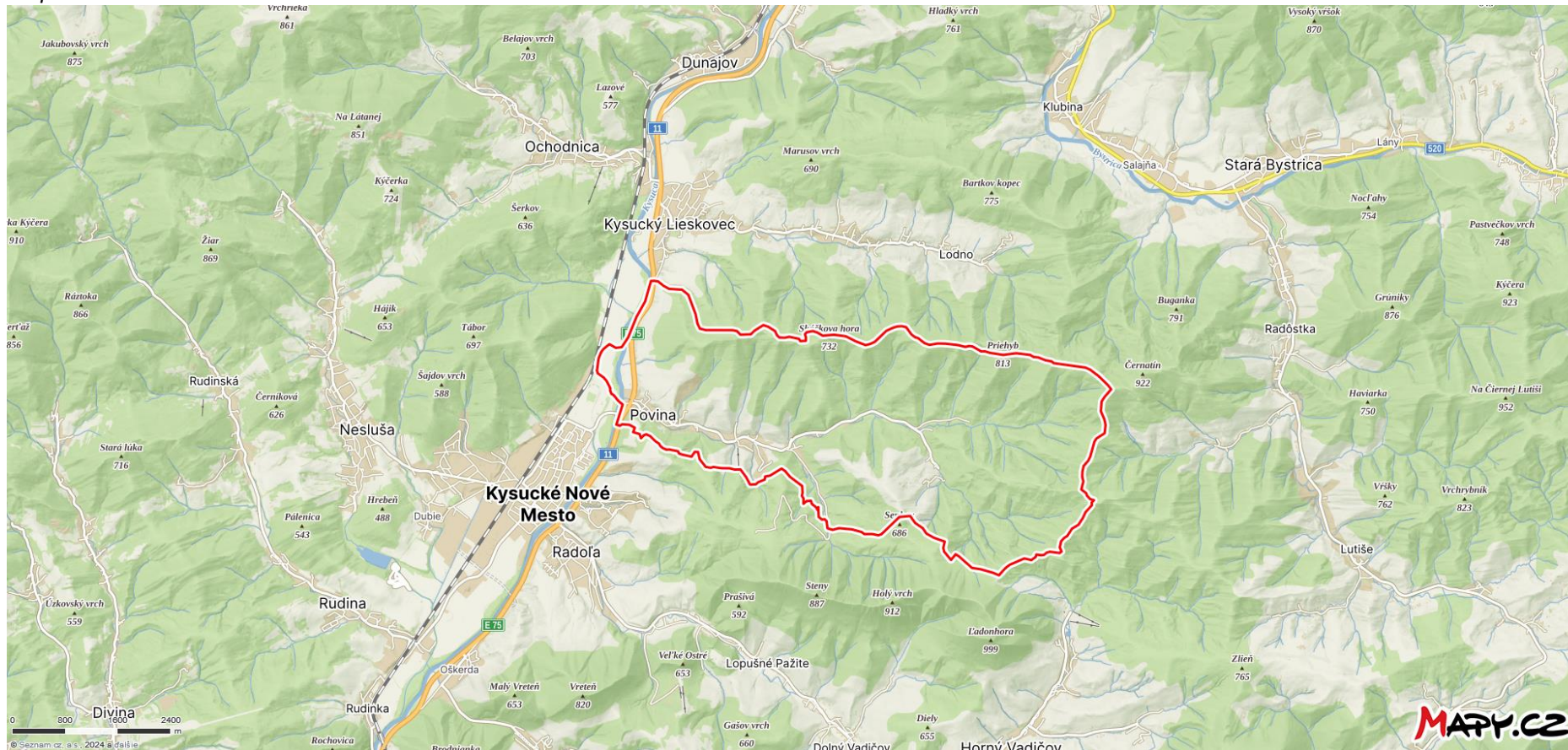
Mapa 1: Poloha obce Povina - širšie vzťahy

Zdroj: mapy.cz

Mapa 2: Poloha obce Povina voči susediacim obciam

Zdroj: mapy.cz

OBSAH

ÚVOD	7
ZÁMER SPRACOVANIA PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE POVINA NA ROKY 2024-2030	8
ANALYTICKÁ ČASŤ	11
ZOZNAM ANALYZOVANÝCH VÝCHODISKOVÝCH KONCEPČNÝCH DOKUMENTOV A DÁT	12
A.I ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA	14
História obce	14
Poloha katastrálneho územia a prírodné pomery	15
Kvalita životného prostredia	15
Ochrana prírody a krajiny.....	15
Ochrana pred povodňami	16
Odpadové hospodárstvo.....	16
Kvalita ovzdušia.....	16
Obyvateľstvo	17
Počet obyvateľov a pohyb obyvateľstva	17
Štruktúra obyvateľov podľa pohlavia a veku	20
Národnostná a konfesijná štruktúra	22
Vzdelanostná štruktúra	23
Nezamestnanosť	23
Domový a bytový fond	27
Dopravná infraštruktúra	29
Technická infraštruktúra	29
Zdravotnícka a sociálna infraštruktúra, služby	30
Školstvo, kultúrno-spoločenský život a šport	31
Administratívno-správne služby	31
Bezpečnosť v obci	32
Hospodárske pomery	32
Polohová atraktivita územia	32
Poľnohospodárstvo, lesné a pozemkové hospodárstvo, priemysel.....	33
Cestovný ruch	33
Finančné hospodárenie.....	35
Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR.....	36
A.II ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA	37
Štrukturálne fondy v programovom období 2021-2027.....	38
Členstvo obce v organizáciách	40
Zmena klímy	40
STEEP analýza.....	41
A.III ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA	42
SWOT analýza.....	42
Kľúčové faktory a disparity územia	43

B-STRATEGICKÁ ČASŤ	44
STRATEGICKÁ VÍZIA A HLAVNÝ CIEĽ OBCE	46
STRATÉGIA ROZVOJA	46
C-PROGRAMOVÁ ČASŤ	50
OPATRENIA A PROJEKTOVÉ ZÁMERY PODĽA PRIORITNÝCH OBLASTÍ.....	51
SÚBOR UKAZOVATEĽOV, VÝSLEDKOV A DOPADOV	56
D-REALIZAČNÁ ČASŤ.....	59
AKČNÝ PLÁN OBCE	60
ADMINISTRATÍVNE, ORGANIZAČNÉ A INŠTITUCIONÁLNE ZABEZPEČENIE PHSR.....	63
STRUČNÝ POPIS KOMUNIKAČNEJ STRATÉGIE.....	63
SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA	63
E-FINANČNÁ ČASŤ	65
INDIKATÍVNY FINANČNÝ PLÁN.....	66
MODEL VIACZDROJOVÉHO FINANCOVANIA A FINANČNÝ RÁMEC.....	67
SYSTÉM HODNOTENIA A ZARAĐOVANIA PROJEKTOVÝCH ZÁMEROV DO FINANCOVANIA	72
ZÁVER	73
PRÍLOHY	74
ZOZNAM INFORMAČNÝCH ZDROJOV POUŽITÝCH V PHSR	75
ZOZNAM SKRATIEK POUŽITÝCH V PHSR.....	76
ZOZNAM MÁP, TABULIEK, GRAFOV, OBRÁZKOV A FORMULÁROV	77

Úvod

Obecná samospráva v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja tvorí integrálnu súčasť regionálnej politiky a regionálneho rozvoja. Integrálnou súčasťou regionálnej politiky sa stala najmä v súvislosti s rozsiahlou decentralizáciou verejnej správy, ktorá sa na Slovensku uskutočnila po prelome milénia a ktorou na obecné samosprávy prešlo obrovské množstvo kompetencií, zodpovednosti a taktiež financií, predstavujúcich významnú časť verejných financií. Samosprávy tak v oblasti vytvárania podmienok pre hospodársky a sociálny rozvoj územia majú svoje nezastupiteľné postavenie. Či už v rámci svojich originálnych kompetencií alebo preneseného výkonu štátnej správy, obce zabezpečujú výkony a služby vo verejnom záujme. Z tohto dôvodu je potrebné venovať veľkú pozornosť a úsilie koncipovaniu rozvojových stratégií samospráv.

Dokument „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Povina na roky 2024-2030“ (ďalej len „PHSR“) je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskej a sociálnej situácie stanovuje strategické ciele a priority v záujme budúceho rozvoja obce. Je prostriedkom na naplnenie vízie ďalšieho smerovania obce. Týmto programom sa uskutočňuje podpora rozvoja na lokálnej úrovni s dôrazom na hospodársku, sociálnu a environmentálnu oblasť. Ide o program cielených opatrení, navrhnutý pre stimulovanie rozvoja obce v strednodobom horizonte.

Cieľom tohto dokumentu je navrhnúť funkčne trvalo udržateľnú rozvojovú stratégiu, zameranú na realizáciu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce so zreteľom na potreby jej obyvateľov. Tento dokument formuluje tak strategické ciele, ako aj konkrétne opatrenia a aktivity, realizáciou ktorých budú tieto ciele naplnené. PHSR nie je uzavretý dokument bez možnosti zmien. Práve naopak, je dokumentom živým, otvoreným, ktorý môže byť v prípade potreby kedykoľvek aktualizovaný, dopĺňovaný a upravovaný. Jeho význam a využitie spočíva predovšetkým v tom, že je spracovaný na základe prieskumu názorov a potrieb volených orgánov obce, jej obyvateľov, záujmových skupín, ako aj za spoluúčasti miestnych aktérov a odborníkov.

Ambíciou dokumentu je podať odpovede na tri základné a najdôležitejšie otázky:

1. Akí sme a kde sa nachádzame?
2. Kam sa chceme dostať?
3. Ako sa tam dostaneme?

Cieľom analytickej časti je identifikácia rozvojových faktorov a disparít obce (akí sme a kde sa nachádzame). Následne je v strategickej časti sformulovaná vízia, ktorá dáva odpoveď na druhú otázku (kam sa chceme dostať). Spôsob ako sa tam dostať je stanovený v stratégii rozvoja, ktorej úspešné naplnenie bude závislé od úspešnosti realizácie opatrení a aktivít, definovaných v programovej časti dokumentu.

Pri vypracovaní tohto programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja sa zohľadnili priority Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR, ako aj jej vízia regionálneho rozvoja na Slovensku: Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých jeho obyvateľov. V záujme naplnenia dlhodobej vízie regionálneho rozvoja SR zameranej na rozvoj obcí, miest a regiónov, na zvyšovanie ich výkonnostného potenciálu a konkurencieschopnosti Národná stratégia regionálneho rozvoja SR stanovuje strategický cieľ: Integrovaným a výsledkovo orientovaným prístupom k regionálnemu rozvoju a na základe využitia vnútorného potenciálu regiónov zvýšiť do roku 2030 ich adaptabilitu, konkurencieschopnosť a výkonnosť pri súčasnom zvyšovaní kvality života obyvateľov a pri rešpektovaní princípov udržateľného rozvoja.

Zámer spracovania Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Povina na roky 2024-2030

Formulár 1 (Ú1): Zámer spracovania PHSR

Zámer spracovania PHSR	
Názov dokumentu	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Povina na roky 2024-2030
Forma spracovania	<p>Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Povina na roky 2024-2030 (ďalej len „PHSR 2024-2030“) bude spracovaný podľa aktuálneho znenia zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov.</p> <p>Spracovanie dokumentu bude rešpektovať princíp partnerstva. Vykonané bude participatívnym spôsobom so zapojením zamestnancov obecného úradu, poslancov OcZ, širokej verejnosti a externých odborníkov.</p> <p>PHSR bude vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými tak v Národnej stratégii regionálneho rozvoja, ako aj v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja.</p>
Riadenie procesu spracovania	<p>Za riadenie procesu spracovania zodpovedá riadiaci tím zložený zo zástupcov obce a zhotoviteľa. Členmi riadiaceho tímu sú:</p> <p>Za obec: <u>Koordinátor riadiaceho tímu</u> PhDr. Alena Dudeková, MBA – starostka obce</p> <p>Za zhotoviteľa: <u>Člen riadiaceho tímu</u> RNDr. Radomír Babiak, PhD. – externý odborník</p> <p>Riadiaci tím zodpovedá za:</p> <ul style="list-style-type: none"> - celkovú koordináciu spracovania PHSR 2024-2030, - zostavenie Zámeru spracovania PHSR, - spracovanie analýzy vnútorného a vonkajšieho prostredia, - spracovanie východísk pre strategickú časť, - vypracovanie strategickej vízie, - vypracovanie sumárneho návrhu aktivít a projektov ako východisko pre Akčný plán, - stanovenie termínov realizácie aktivít, projektov (roky) a odhad ich financovania (výška a zdroje financovania), - spracovanie akčného plánu na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky, - vytvorenie systému monitorovania, hodnotenia a aktualizácie PHSR, - spracovanie finančnej časti vo forme Finančného rámca pre realizáciu PHSR, - finalizáciu dokumentu a jeho predloženie zastupiteľstvu na schválenie.
Obdobie spracovania	Február - marec 2024
Financovanie spracovania	Z rozpočtu obce.

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Formulár 2 (Ú2): Harmonogram spracovania PHSR

Harmonogram spracovania PHSR (2024)												
Mesiac	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Úvod		X										
Analytická časť		X										
Strategická časť		X										
Programová časť		X										
Realizačná časť		X	X									
Finančná časť			X									
Záver			X									

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Formulár 3 (Ú8): Štruktúra dokumentu

Úvod

táto časť zahŕňa:

- stručný popis kontextu vzniku a chronológie prípravy PHSR,
- stručné zhrnutie východiskových koncepcných dokumentov, týkajúcich sa vymedzeného územia,
- zámer spracovania PHSR.

Analytická časť

táto časť zahŕňa:

- kompletnú analýzu vnútorného prostredia na základe overeného súboru kvantitatívnych a kvalitatívnych dát podľa jednotlivých oblastí vrátane finančnej a hospodárskej situácie,
- analýzu silných a slabých stránok územia,
- identifikáciu hlavných vonkajších faktorov rozvoja územia (výber hlavných faktorov),
- analýzu príležitostí a ohrození pre rast a rozvoj územia (posúdenie hlavných faktorov z hľadiska príležitostí a ohrození),
- SWOT analýzu (súhrnná tabuľka),
- analýzu možných rizík a hrozieb, identifikáciu kritických oblastí rozvoja,
- identifikáciu východísk a možných riešení.

Strategická časť

táto časť zahŕňa:

- víziu územia,
- formuláciu a návrh stratégie,
- výber a popis strategických cieľov v jednotlivých politikách – oblastiach rozvoja (hospodárska, sociálna, environmentálna).

Programová časť

táto časť zahŕňa:

- konkrétne opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám,
- súbor ukazovateľov výsledkov a dosahov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

Realizačná časť

táto časť zahŕňa:

- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PHSR, spôsob komunikácie, kooperácie a koordinácie,
- stručný popis komunikačnej stratégie PHSR k jednotlivým cieľovým skupinám,
- systém monitorovania a hodnotenia,
- akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky – vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých opatrení a projektov.

Finančná časť

táto časť zahŕňa:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území v prepojení na programový rozpočet obce,
- hodnotiacu tabuľku pre výber projektov.

Záver

táto časť zahŕňa:

- informáciu o schválení a zverejnení PHSR.

Prílohy

táto časť zahŕňa:

- Zoznam informačných zdrojov použitých v PHSR (východiskové strategické a koncepčné dokumenty, súvisiaca legislatíva),
- Zoznam skratiek použitých v PHSR.

Analytická časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Analytická časť PHSR obsahuje komplexné zhodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie – analýzu aktuálneho stavu, v akom sa obec nachádza. Definuje vnútorný potenciál územia a limitujúce faktory rozvoja obce. Sú v nej prezentované odhady budúceho vývoja obce, ako aj možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia.

Zoznam analyzovaných východiskových koncepčných dokumentov a dát

Pri spracovaní Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Povina na roky 2024-2030 boli analyzované a zohľadnené už existujúce programovacie a plánovacie dokumenty:

Tabuľka 1: Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov

Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov			
Názov dokumentu	Platnosť dokumentu	Úroveň dokumentu	Zdroj
Územný plán obce Povina	priebežne	lokálna	Obecný úrad Povina
Povodňová dokumentácia obce	priebežne	lokálna	Obecný úrad Povina
Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja 2021+	2022-2030	regionálna	www.zilinskazupa.sk
Územný plán veľkého územného celku Žilinského kraja	priebežne	regionálna	www.zilinskazupa.sk
Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030	do 2030	národná	www.mirri.gov.sk
Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001	od 2001	národná	www.mindop.sk
Partnerská dohoda 2021-2027	2021-2027	národná	www.partnerskadohoda.gov.sk
Operačný program Slovensko 2021-2027	2021-2027	národná	www.partnerskadohoda.gov.sk
Agenda 2030	do 2030	nadnárodná	www.mirri.gov.sk

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Okrem rôznych koncepčných dokumentov bolo pri spracovaní dokumentu použité aj veľké množstvo dát rôzneho charakteru. Ich prehľad zobrazuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 2: Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát

Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát		
Oblasť dát/téma	Zdroj údajov	Webová stránka
Obyvateľstvo	Obec Povina Štatistický úrad SR Databáza regionálnej štatistiky Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021	www.obec-povina.sk www.statistics.sk datacube.statistics.sk www.upsvar.sk www.scitanie.sk
Bývanie	Obec Povina Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021	www.obec-povina.sk www.scitanie.sk
Hospodárstvo	Obec Povina Štatistický úrad SR Databáza regionálnej štatistiky Obchodný register Živnostenský register	www.obec-povina.sk www.statistics.sk datacube.statistics.sk www.orsr.sk www.zrsr.sk
Školstvo a vzdelávanie	Obec Povina Centrum vedecko-technických informácií	www.obec-povina.sk www.cvtisr.sk
Zdravotníctvo	Obec Povina	www.obec-povina.sk
Sociálna sféra	Obec Povina Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny	www.obec-povina.sk www.upsvar.sk

Zdroj: vlastné spracovanie

A.I Analýza vnútorného prostredia

História obce

História obce Povina sa spája s históriou a územím regiónu Dolných Kysúc. Koncom staršej doby železnej ohrozovali územie nositelia iných kultúr, preto obyvatelia začali stavať útočiskové hradiská – napr. na vrchu Ľadonhora, kde obrancovia vybudovali v nadm. výške 1000 m približne 400 m dlhé valy z vápencových balvanov.

Prvá písomná zmienka o obci Povina pochádza z roku 1438 zo súpisu majetku budatínskeho panstva. Obec vznikla po stiahnutí roztrúseného slobodného obyvateľstva z Černatína a okolitých vrchov do doliny. Osada sa bránila poddanstvu, ale neskôr „bola povinná sa skloniť do jarma poddanstva“. Odtiaľ pochádza aj názov Povina. Počas maďarizácie bol jej názov zmenený na Gerebes. V roku 1598 mala obec 10 domov a mlyn.

O osade Tatarovce sa zachovala prvá písomná zmienka z roku 1699 písaná švabackolatinským písmom. K obci patrila aj osada Kamaduše, ale 14. mája 1929 vyhorela a úplne zanikla. V roku 1868 vznikla v obci prvá škola v dome miestneho starostu J. Drugu. Veľký kultúrno-historický význam má pre obec vidiecka pamiatková zóna v osade Tatarovce.

Osada Tatárovci – areál ľudovej architektúry – je zapísaný v Zozname kultúrnych pamiatok Slovenska. Označujú ju ako Dolnokysucký Vlkolíneček. Nachádza sa v juhovýchodnej časti katastrálneho územia, na samom konci dediny, v nadmorskej výške 470-540 m. Osada je rozsiahla. Má charakter podhorskej osady. Nachádza sa tu viacero pôvodných dreveníc a hospodárskych objektov, z ktorých niekoľko je už v rozvalinách. Tie, čo sa zachovali, sú ukážkou naozajstnej symbiózy človeka a prírody. Pomedzi jednotlivé stavby je množstvo zelene. Nachádza sa tu množstvo starých, pamätných stromov, predovšetkým lipy a jasene. Dve z najstarších líp s priemerom kmeňov 150 cm stoja pri kamennom kríži a drevenej zvoničke a spoločne vytvárajú významnú dominantu osady. Zvonica je zo začiatku 20. storočia. Vysoký kamenný kríž s umučením je dielom ľudových umelcov. Osada predovšetkým pozostáva z objektu ľudového zrubového domu č. 210, zvonice a hájovne Matúša Čáka.

V roku 1903 na podnet prvého starostu a učiteľa Jozefa Drugu bola postavená malá kaplnka. Kaplnka bola zasvätená korunovácií Panny Márie. Charakter kostola nadobudla po rekonštrukcii a slávnostnom vysvätení v júni roku 1988.

V skratke:

- 1438 – prvá písomná zmienka o obci
- 1598 – obec má 10 domov a mlyn
- 1699 – prvá písomná zmienka o osade Tatárovci
- 1784 – v obci je 35 domov, 44 rodín, 249 obyvateľov
- 18 stor. – postavená kaplnka Panny Márie
- 1828 – 104 domov, 920 obyvateľov
- 1833 – v obci na cholery zomrelo za jeden deň 77 obyvateľov
- 20 stor. – obnovená kaplnka Panny Márie
- 1910 – obec má 715 domov
- 14. mája 1929 úplne vyhorela a zanikla osada Kamaduš
- 1945 – do tohto roku bola obec spojená s Kysuckým Novým Mestom kompou
- 1960 – obec sa stáva súčasťou okresu Čadca (do tej doby patrila k okresu Kysucké Nové Mesto)
- 1970 – obec má 310 domov, 1380 obyvateľov
- 1983 – cez Kysucy postavený betónový most
- 1991 – obec má 322 domov a 1085 obyvateľov (www.obec-povina.sk).

Poloha katastrálneho územia a prírodné pomery

Obec Povina leží v Žilinskom kraji, v okrese Kysucké Nové Mesto. Jej katastrálne územie susedí s katastrálnymi územiaми: Kysucký Lieskovec, Lodno, Radôstka, Lutiše, Horný Vadičov a Kysucké Nové Mesto.

Geologická stavba územia nie je veľmi pestrá. Takmer celý kataster obce sa nachádza vo flyšovom pásme, tvorenom kriedou a paleogénom vonkajších Karpát. Vyskytujú sa tu najmä ílovce, pieskovce s glaukonitom a slieňovce. Do južnej a juhovýchodnej časti katastra zasahuje bradlové pásmo, ktoré je tvorené vápnitými pieskovecami, škrvritými vápencami, rádiolaritmi a hľuznatými vápencami (kysucká sekvencia).

Z hľadiska geomorfologického členenia patrí katastrálne územie obce do Alpsko-Himalájskej sústavy, podsústavy Karpaty, provincie Západné Karpaty, subprovincie Vonkajšie západné Karpaty a dvoch oblastí: malé územie v západnej časti katastra obce patrí do oblasti Slovensko-moravské Karpaty, celku Javorníky, podcelku Nízke Javorníky, časti Kysucká kotlina a geomorfologickej oblasti Kysucká kotlina. Väčšina katastra obce patrí do oblasti Stredné Beskydy, celku Kysucká vrchovina, podcelku Vojenné a geomorfologickej jednotky Vojenné. Južná a juhovýchodná časť katastra patrí do oblasti Stredné Beskydy, celku Kysucká vrchovina, podcelku Kysucké bradlá a geomorfologickej jednotky Kysucké bradlá.

Hydrologicky patrí kataster obce do úmoria Čierneho mora a povodia Váhu. Sústavu vodných tokov v území tvorí predovšetkým rieka Kysuca a Povinský potok. Okrem nich sa tu nachádza aj Kanový potok a Sidorovský potok. Tie majú niekoľko ďalších menších prítokov. Rieka a potoky na území obce majú dažďovo-snehový režim odtoku, čo znamená, že najvyššiu vodnosť majú v marci až apríli (s najvyššími prietokmi v marci) a najnižšiu v septembri. Kataster obce leží v hydrogeologickom rajóne PQ 028 (Paleogén a kvartér povodia Kysuce).

Kataster obce patrí do troch klimatických oblastí: nižšie položené územie Kysuckej kotliny v západnej časti katastra patrí do mierne teplej oblasti, klimatického okrsku M5 (mierne teplý, vlhký, s chladnou až studenou zimou, kotlinový). Stredná časť katastra patrí do mierne teplej oblasti, klimatického okrsku M7 (mierne teplý, veľmi vlhký, vrchovinový, s priemernou júlovou teplotou nad 16 °C a počtom letných dní menej ako 50). Východná, vyššie položená časť katastra patrí chladnej, veľmi vlhkej klimatickej oblasti, mierne chladného okrsku (C1) s priemernou júlovou teplotou v rozmedzí 12 °C až 16 °C, priemernou januárovou teplotou okolo -6 °C a priemernou ročnou teplotou vzduchu okolo 4 °C. Územie je pomerne bohaté na vlahu, priemerný ročný úhrn zrážok sa pohybuje v rozpätí cca 800-1000 mm. V januári dosahuje úhrn zrážok okolo 60 mm, v júli 100-120 mm.

Z pôdnych typov sa v katastri obce nachádzajú najmä kambizeme modálne kyslé, sprievodné kultizemné a rankre a tiež kambizeme pseudoglejové nasýtené, sprievodné pseudogleje modálne a kultizemné. Okrem nich sa tu v kotlině v povodí rieky Kysuca nachádzajú fluvizeme glejové.

Z hľadiska fytogeografického členenia patrí kataster obce do bukovej fytogeograficko-vegetačnej zóny, flyšovej oblasti a dvoch okresov: západná časť katastra (vrátane Kysuckej kotliny) do okresu Javorníky, východná, vyššie položená časť do okresu Kysucká a Oravská vrchovina. V stromovej etáži sa v hojnom počte vyskytujú buk lesný, javor horský, smrek obyčajný, jedľa biela, borovica lesná, breza previsnutá, lipa malolistá, lipa veľkolistá a ďalšie. Zoogeografické členenie terestrického biocyklu zaraďuje územie do provincie listnatých lesov, podkarpatského úseku. Zo stavovcov sú pre toto územie charakteristické najmä jeleň obyčajný, srnec hôrny, sviňa divá, zajac poľný, vlk obyčajný a líška obyčajná.

Kvalita životného prostredia

Ochrana prírody a krajiny

Z aspektu územnej ochrany prírody leží kataster obce Povina v území s I. stupňom ochrany prírody a krajiny (ktorým je podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny územie celej Slovenskej republiky). Priamo v katastri obce sa nenachádzajú žiadne maloplošné chránené územia ani prvky ochrany prírody s 2. alebo vyšším stupňom ochrany. Najbližšie maloplošné chránené územie je

prírodná rezervácia Ľadonhora s 5. stupňom ochrany, ležiace južne od katastra obce Povina. Z pohľadu veľkoplošných chránených území sa najbližšie ku katastru obce nachádza Chránená krajinná oblasť (CHKO) Kysuce – východne od obce. Najbližší národný park je NP Malá Fatra (juhovýchodne od obce). Z hľadiska ochrany vôd zasahuje do katastra obce Povina chránená oblasť pre odber pitnej vody – Chránená vodohospodárska oblasť Beskydy-Javorníky a tiež ochranné pásmo vodárenského zdroja. Podľa Informačného systému environmentálnych záťaží, vedeného Ministerstvom životného prostredia SR, nie sú na území obce Povina evidované žiadne environmentálne záťaže.

Ochrana pred povodňami

Z hľadiska manažmentu povodí sa v katastri obce Povina nachádza viacero problémových lokalít s potenciálom záplav – ide o niektoré úseky na toku Povinského potoka, ktoré pri privalových alebo výdatných, dlhotrvajúcich dažďoch občas vytvárajú problémové situácie. Tok Povinského potoka je v obci v časti od jeho ústia do riek Kysuca až po lokalitu Uhliská regulovaný. S ohľadom na zmenu klímy a čoraz častejšie extrémne prejavy počasia je však namieste realizovať v obci rôzne protipovodňové a vodozádržné opatrenia, spolu s celým komplexom ďalších adaptačných opatrení v dôsledku zmeny klímy.

Odpadové hospodárstvo

Systém zberu komunálnych odpadov je v obci nastavený podľa reálnych potrieb obyvateľov a zabezpečuje sa v súlade s ustanoveniami zákona NR SR č. 79/2015 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov. Úroveň vytriedenia komunálneho odpadu je pomerne dobrá, za rok 2023 dosiahla 52 %. Obec teda v tomto ukazovateli takmer plní ciele v oblasti nakladania s odpadmi, stanovené pre Slovenskú republiku (dosiahnuť mieru recyklácie na úrovni 60 %).

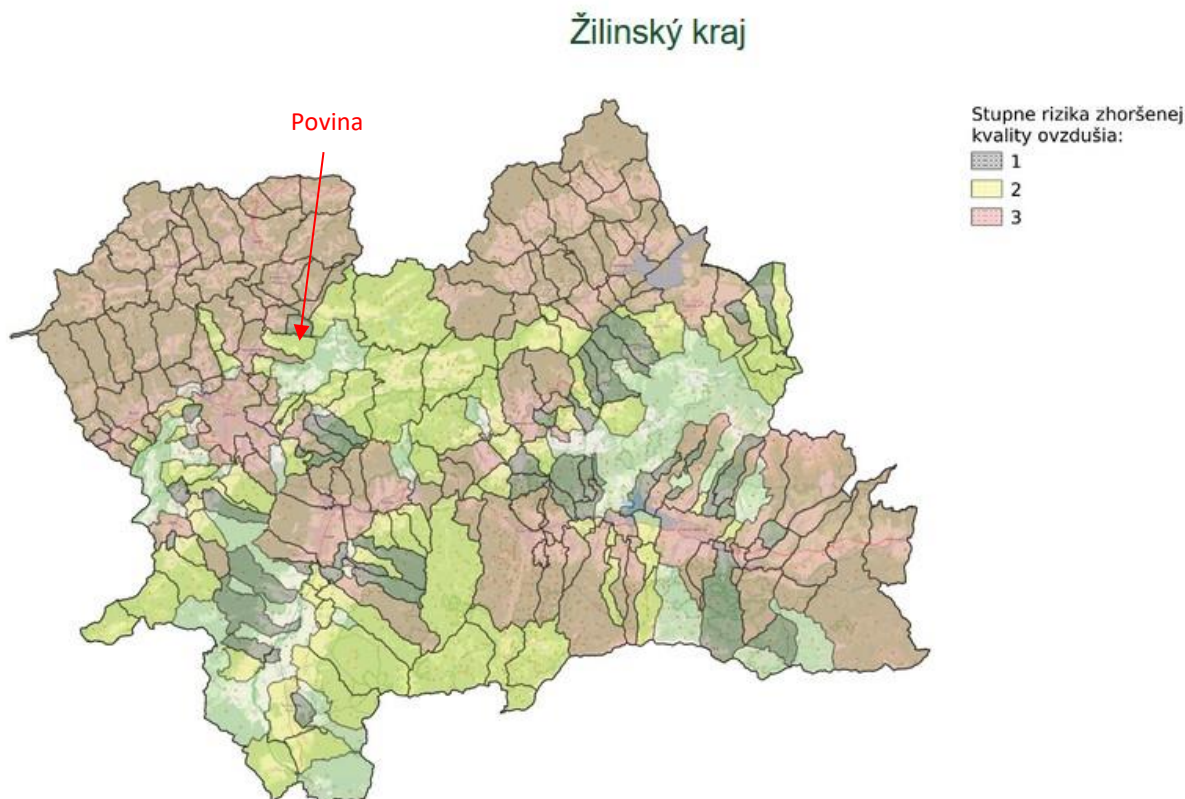
Na zber zmesového komunálneho odpadu sa používajú KUKA nádoby alebo veľkoobjemové kontajnery (VOK). V obci je zavedený kalendárový systém zberu zmesového odpadu – všetky nádoby na zmesový odpad sa vyvážajú v pravidelných intervaloch. Triedený zber odpadov je zabezpečený prostredníctvom MOK, veľkoobjemových kontajnerov alebo špeciálnych nádob na triedený zber (tzv. polopodzemné kontajnery), ktoré sú rozmiestnené na území obce. Zber jednotlivých druhov odpadu zabezpečujú zmluvné organizácie.

Kvalita ovzdušia

Závažnosť ohrozenia zhoršenou kvalitou ovzdušia je v Povine vysoká. Obci bola totižto na základe Metódy integrovaného posúdenia obcí vzhľadom na riziko nepriaznivej kvality ovzdušia pre rok 2023 priradená hodnota 2 (na stupnici od 0 po 3). To znamená, že územie obce Povina patrí medzi vysoko rizikové obce / mestá, ktoré sú ohrozené zhoršenou kvalitou ovzdušia. Hlavným zdrojom znečisťovania ovzdušia v obci sú lokálne kúreniská.

Obrázok 1: Rizikové obce v Žilinskom kraji, určené metódou integrovaného posúdenia pre rok 2023

Poz.1: s výškou rizikového stupňa stúpa závažnosť ohrozenia zhoršenou kvalitou ovzdušia. Ak je samospráva priradená hodnota 0, znamená to, že nepatrí medzi rizikové obce / mestá (ktoré by boli ohrozené zhoršenou kvalitou ovzdušia)

Poz. 2: na obrázku sú zobrazené len rizikové obce, tzn. obce, ktorým bola priradená hodnota 1 až 3. Najvyššiemu riziku ohrozenia znečistením ovzdušia zodpovedá stupeň 3.

Poz. 3: Metodika zahŕňa mieru vykurovania domácností tuhým palivom, vplyv zhoršených rozptylových podmienok z krátkodobého aj dlhodobého hľadiska, výsledky chemicko-transportného modelu CMAQ, interpolačného modelu RIO a výsledky modelovania s vysokým rozlíšením modelom CALPUFF na vybraných doménach s predpokladom zhoršenej kvality ovzdušia.

Zdroj: www.shmu.sk, Správa o kvalite ovzdušia v SR 2022

Obyvateľstvo

Počet obyvateľov a pohyb obyvateľstva

Nasledujúca tabuľka zobrazuje základné parametre stavu a pohybu obyvateľstva obce Povina za posledných 10 rokov. Počet obyvateľov sa v tomto období znížil o 2 (z 1 147 v roku 2014 na 1 145 v roku 2023).

Tabuľka 3: Základné charakteristiky stavu a pohybu obyvateľstva

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Počet obyvateľov (k 31.12.)	1147	1141	1167	1171	1166	1154	1143	1147	1163	1145
Živonarodení	8	7	10	12	16	6	9	12	12	12
Zomrelí	19	16	9	14	10	14	17	17	10	9
Bilancia prirodzeného pohybu	-11	-9	1	-2	6	-8	-8	-5	2	3
Pristáhovaní	12	15	38	22	8	17	19	31	37	17

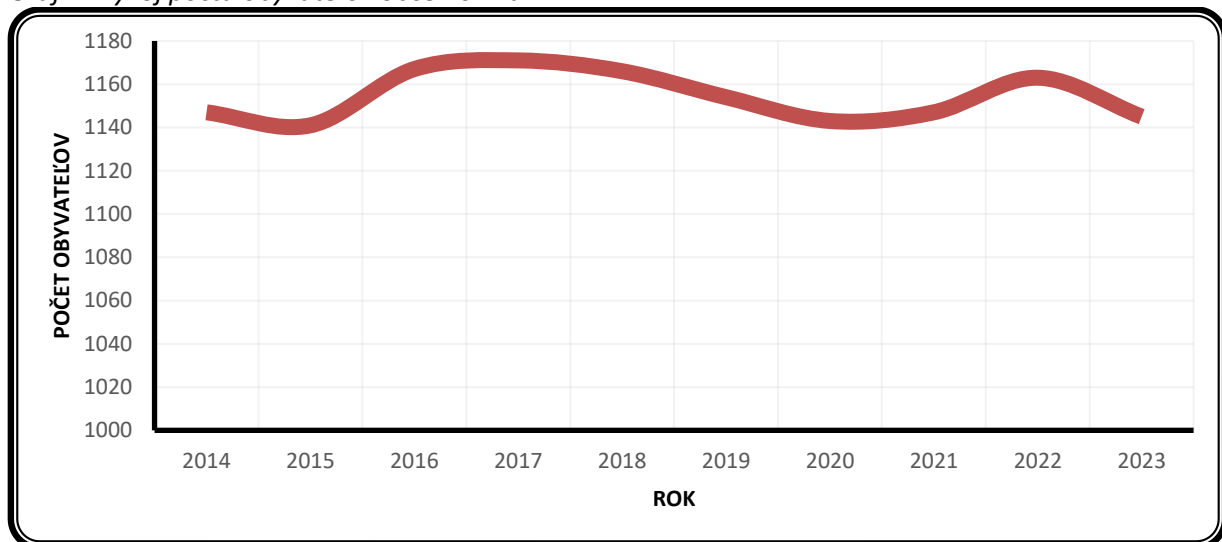

Vystáňovaní	17	12	13	16	19	21	22	17	23	37
Migračné saldo	-5	3	25	6	-11	-4	-3	14	14	-20
Bilancia celkového pohybu	-16	-6	26	4	-5	-12	-11	9	16	-17
Hr.m. živorodenosti (‰)	7,0	6,1	8,6	10,2	13,7	5,2	7,9	10,5	10,3	10,5
Hr.m. úmrtnosti (‰)	16,6	14,0	7,7	12,0	8,6	12,1	14,9	14,8	8,6	7,9
Hr.m. prirodzeného prírastku (‰)	-9,6	-7,9	0,9	-1,7	5,1	-6,9	-7,0	-4,4	1,7	2,6
Hr.m. imigrácie (‰)	10,5	13,1	32,6	18,8	6,9	14,7	16,6	27,0	31,8	14,8
Hr.m. emigrácie (‰)	14,8	10,5	11,1	13,7	16,3	18,2	19,2	14,8	19,8	32,3
Hr.m. migračného salda (‰)	-4,4	2,6	21,4	5,1	-9,4	-3,5	-2,6	12,2	12,0	-17,5
Hr.m. celkového prírastku (‰)	-13,9	-5,3	22,3	3,4	-4,3	-10,4	-9,6	7,8	13,8	-14,8

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné prepočty

Počet obyvateľov obce stagnuje. V podstate možno konštatovať, že v ostatných 10 rokoch len osciluje cca okolo úrovne 1 155.

Graf 1: Vývoj počtu obyvateľov obce Povina

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

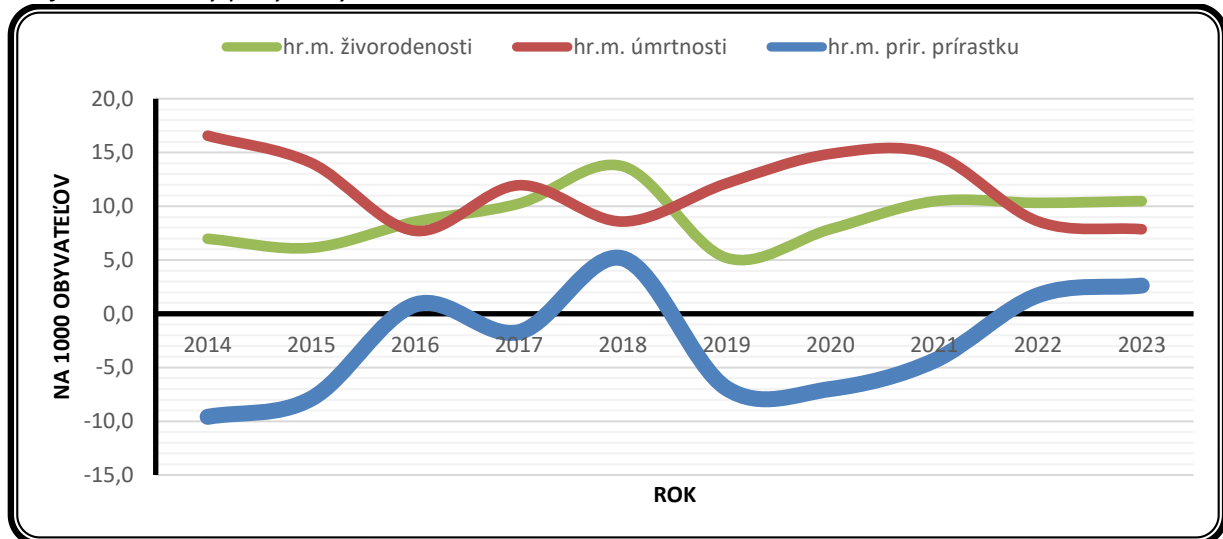
Úroveň natality za posledných 10 rokov mala pomerne nevyrovnaný priebeh, keď sa pohybovala v rozmedzí cca 5-14 ‰. Počet narodených detí sa v obci medziročne pohyboval v rozmedzí 6-16. Priemerná hodnota ukazovateľa hrubej miery živorodenosti za celé hodnotené obdobie, teda za posledných 10 rokov, bola v Povine len 9,0 ‰. Obec teda v tomto ukazovateli dosahuje pomerne priaznivé hodnoty. Pre porovnanie, v okrese Kysucké Nové Mesto sa hr. m. živorodenosti pohybuje na úrovni cca 8,5 ‰, v Žilinskom kraji 10,0 ‰ a v Slovenskej republike na úrovni cca 9,5 ‰.

Medziročný vývoj počtu zomrelých mal, podobne ako u živonarodených, taktiež menej vyrovnaný priebeh. Najmenej zomrelých za posledných 10 rokov bolo v rokoch 2016 a 2023 (zhodne po 9 osôb), najviac v roku 2014 (19 osôb). Úroveň mortality sa teda pohybovala v rozmedzí od 7,7 po 16,6 ‰, pričom priemer za posledných 10 hodnotených rokov bol v Povine 11,7 ‰. V obci teda môžeme pozorovať vyššiu mieru úmrtnosti akú má Slovenská republika (cca 11,0 ‰), Žilinský kraj (10,5 ‰) i okres Kysucké Nové Mesto (cca 11,0 ‰).

Takéto hodnoty hrubej miery živorodenosti a hrubej miery úmrtnosti sa odzrkadľujú v bilancii prirodzeného pohybu obyvateľstva Poviny. Obec bola počas väčšiny hodnoteného obdobia populačne stratová (6x), pozitívnu bilanciu prirodzeného pohybu zaznamenala 4x. Hrubá miera prirodzeného prírastku sa v posledných 10 rokoch pohybovala v rozmedzí od -9,6 ‰ po 5,1 ‰. Z dôvodu takejto kombinácie natality s mortalitou bola reprodukcia obyvateľstva za posledných 10 rokov neefektívna. Celkovo možno konštatovať, že prirodzenými populačnými procesmi dochádzalo v obci k úbytku obyvateľov.

Graf 2: Prirodzený pohyb obyvateľstva v rokoch 2014-2023

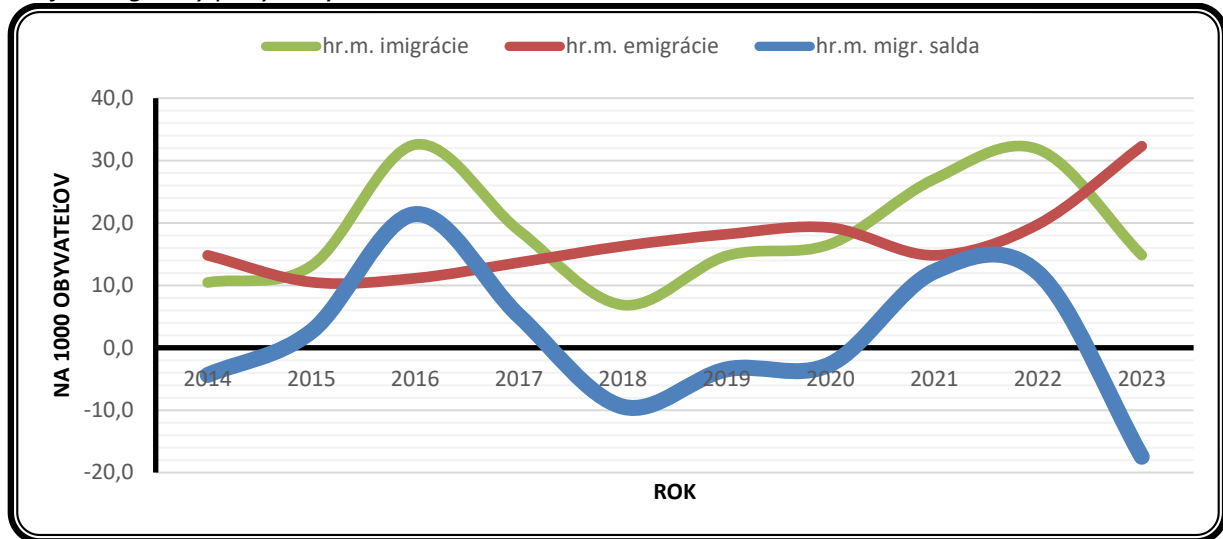
Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Zatiaľ čo vývoj prirodzeného pohybu je v obci negatívny, vývoj z hľadiska migračného pohybu už takým nie je. Hrubá miera imigrácie sa v obci za posledných 10 rokov pohybovala v priemere na úrovni 18,7 ‰ (priemerne sa ročne prisťahovalo 21,6 osoby). Hrubá miera emigrácie v hodnotenom období dosahovala mierne nižšie hodnoty, pričom jej priemerná úroveň bola 17,1 ‰ (v priemere 19,7 vystáhaných osôb ročne).

Výsledkom hore uvedených procesov bol mierne priaznivý vývoj migračného salda, ktoré sa pohybovalo v rozmedzí od -20 osôb v roku 2023 po +25 osôb v roku 2016. Kladné migračné saldo obec zaznamenala 5x a rovnako 5x bolo migračné saldo záporné. Keďže však migračné prírastky boli celkovo vyššie ako migračné úbytky, bilancia migračného pohybu za ostatných 10 rokov je kladná. Možno teda konštatovať, že trend vývoja za posledných 10 rokov je mierne priaznivý.

Graf 3: Migračný pohyb obyvateľstva v rokoch 2014-2023

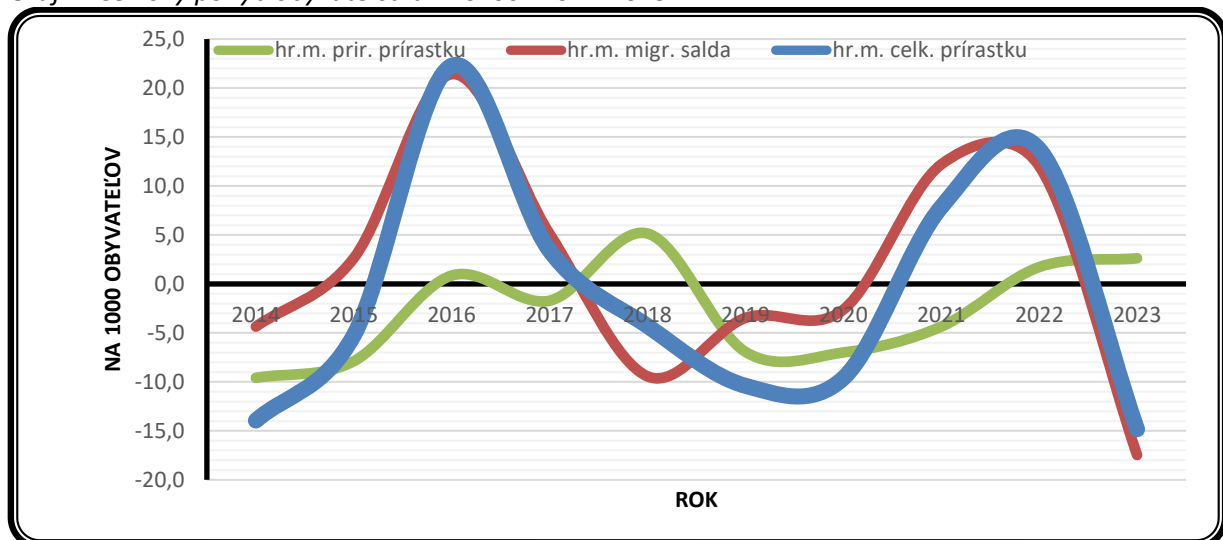

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Hrubá miera prirodzeného prírastku dosahovala počas väčšiny hodnoteného obdobia záporné hodnoty (viac ľudí v týchto rokoch zomrelo ako sa ich narodilo), čiže prirodzenými populačnými procesmi počet obyvateľov poväčšine klesal. Naproti tomu, hrubá miera migračného salda dosiahla za celé hodnotené obdobie kladnú hodnotu, znamenajúcu migračný prírastok obyvateľstva (viac ľudí sa do obce za ostatných 10 rokov prisťahovalo ako sa z nej vysťahovalo).

Výsledkom kombinácie vyššie popísaných prirodzených populačných procesov a migračných procesov je takmer vyrovnaná bilancia celkového pohybu obyvateľstva obce Povina za ostatných 10 rokov. Celkovú situáciu ohľadne populačného vývoja v obci možno teda hodnotiť skôr negatívne (keďže počet obyvateľov zo strednodobého hľadiska nerastie, ale v podstate len osciluje okolo určitej úrovne).

Graf 4: Celkový pohyb obyvateľstva v rokoch 2014-2023

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Štruktúra obyvateľov podľa pohlavia a veku

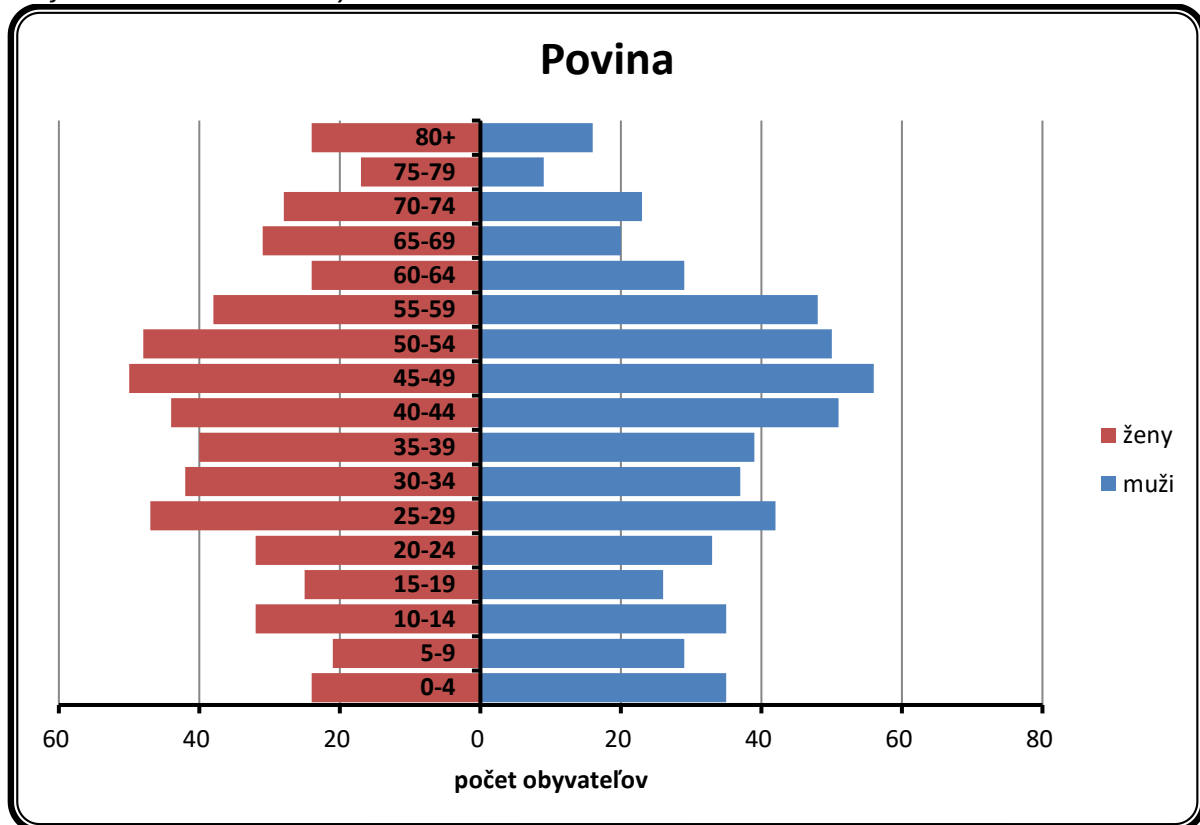
Veková pyramída obyvateľstva Poviny ukazuje, že v obci sa z pohľadu demografickej reprodukcie nachádza regresívny typ populácie, keďže početnosť predreprodukčnej zložky (0-14 r.) nedosahuje početnosť poreprodukčnej (nad 50 r.) zložky obyvateľstva (v pomere 176 k 405 k 31.12.2023). Najvyššie zastúpenie v štruktúre obyvateľstva Poviny majú vekové skupiny (podľa poradia) 45-49

ročných (106 obyvateľov), 50-54 ročných (98) a 40-44 ročných (95 obyvateľov). K 31.12.2023 tu spomedzi 1 145 obyvateľov žilo 176 detí do 14 rokov a 168 seniorov vo veku nad 65 rokov. Zo spomínaných 1 145 obyvateľov tu k uvedenému dátumu žilo 578 mužov a 567 žien.

V nadväznosti na typ vekovej pyramídy a typ populácie možno konštatovať, že z dlhodobého hľadiska bude prostredníctvom prirodzeného pohybu počet obyvateľov obce (pri nezmenených podmienkach) klesať.

Graf 5: Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2023

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Obyvateľstvo obce starne. Ako vidieť z nasledujúcej tabuľky, priemerný vek obyvateľstva sa za ostatných 10 rokov zvýšil z 38,50 na 40,22 rokov. V porovnaní s priemerom Slovenskej republiky žije v obci trochu mladšie obyvateľstvo, to zároveň starne pomalším tempom ako je priemer SR.

Tabuľka 4: Vývoj priemerného veku obyvateľstva

Priemerný vek / rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Povina	38,50	38,84	39,33	39,33	39,40	39,75	40,15	40,41	39,99	40,22
Slovenská republika	39,60	39,87	40,13	40,37	40,59	40,82	41,06	41,26	41,39	41,62

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

V štruktúre obyvateľstva vo vzťahu k ekonomickej aktivite, teda podľa produktívnych vekových skupín, mierne prevláda predproduktívna zložka (0-14 r.) nad poproduktívnou zložkou (65+ r.) obyvateľstva, pričom podiel produktívnej zložky je 70,0 %.

Tabuľka 5: Veková štruktúra obyvateľov podľa produktívnych vekových skupín

k 31.12.2023	Počet obyvateľov	Veková štruktúra obyvateľov					
		počet			podiel (%)		
		0-14	15-64	65+	0-14	15-64	65+
Povina	1 145	176	801	168	15,4	70,0	14,7

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Národnostná a konfesijná štruktúra

Národnostné zloženie obyvateľstva Poviny bolo v čase Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 takmer homogénne, keďže v ňom podľa jeho výsledkov výrazne dominovala slovenská národnosť s 96,6 % obyvateľov (1 099 z 1 138 osôb).

Tabuľka 6: Štruktúra obyvateľov podľa národnosti

Národnosť	Počet obyvateľov	Podiel (%)
slovenská	1 099	96,6
česká	6	0,5
ukrajinská	1	0,1
ruská	3	0,3
talianka	1	0,1
nezistená	28	2,5
SPOLU	1 138	100,0

Zdroj: SODB 2021

V konfesijnej štruktúre obyvateľstva v čase Sčítania 2021 výrazne dominovalo rímskokatolícke vierovyznanie s 83,4 % obyvateľov (949 z 1 138 obyvateľov). K žiadnemu náboženstvu sa nehlásilo 10,1 % obyvateľov obce (115 osôb) a u 4,1 % obyvateľov (47 osôb) príslušnosť ku konfesiám zistená nebola (SODB 2021).

Tabuľka 7: Štruktúra obyvateľov podľa náboženského vyznania

Konfesia	Počet obyvateľov	Podiel (%)
bez náboženského vyznania	115	10,1
Rímskokatolícka cirkev	949	83,4
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	4	0,4
Gréckokatolícka cirkev	7	0,6
Reformovaná kresťanská cirkev	1	0,1
Pravoslávna cirkev	3	0,3
Kresťanské zbory	7	0,6
Apoštolská cirkev	1	0,1
Cirkev bratská	1	0,1
ad hoc hnutia	1	0,1
iné	2	0,2
nezistené	47	4,1
SPOLU	1 138	100,0

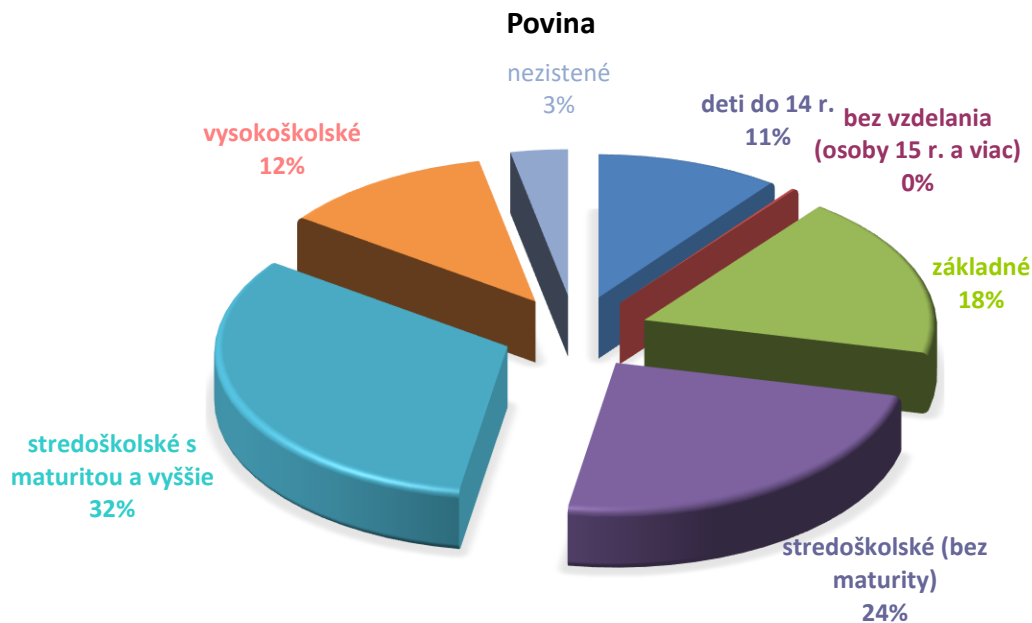
Zdroj: SODB 2021

Vzdelanostná štruktúra

Podľa výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 (SODB 2021) malo v tom čase (k 1.1.2021) 18 % obyvateľov obce ako najvyššie dosiahnuté vzdelanie len základné vzdelanie (tzn. osoby vo veku 15 rokov a viac, ktoré neukončili žiadne vzdelanie + osoby s ukončeným základným vzdelaním). Stredoškolské vzdelanie bez maturity (max. výučný list) malo 24 % a stredoškolské vzdelanie s maturitou a vyššie 32 % obyvateľov Poviny. Vysokoškolské vzdelanie v roku 2021 malo 12 % obyvateľov obce.

Graf 6: Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho ukončeného vzdelania

Zdroj: SODB 2021

Nezamestnanosť

Výrazným sociálno-ekonomickým javom spojeným s existenciou trhu práce je nezamestnanosť. Tá predstavuje jednak vážny ekonomický problém, pretože reprezentuje stratenú potenciálnu hodnotu celej ekonomiky, no zároveň je i významným sociálnym indikátorom, pretože, ako to dokazujú viaceré štúdie, je spojená s takými spoločenskými javmi, ako je zvýšená rozvodovosť, kriminalita, zlé mentálne a fyzické zdravie, rôzne sociálno-patologické javy a pod.

Existencia nezamestnanosti má teda silný vplyv na život samotných nezamestnaných. Strata zamestnania prináša pre jednotlivca rôzne negatívne dôsledky, ktoré sa netýkajú len poklesu životnej úrovne, spojeného s poklesom príjmu, ale aj výrazných zmien v každodennom živote, spoločenských vzťahoch, hodnotách, v sociálnych inštitúciách (najmä v rodine). Nezamestnaní majú menej priestoru pre prijímanie zásadných rozhodnutí o svojom živote a menšiu šancu rozvíjať svoje zručnosti. S výskytom nezamestnanosti, najmä dlhodobej, hrozí pre jednotlivca riziko asociálneho správania, spôsobené nadbytkom času, nudou, nedostatkom programu a povinností a vylúčením zo spoločnosti. Medzi najcitlivejšie a najzávažnejšie dôsledky nezamestnanosti patrí výskyt chudoby. Chudoba a nezamestnanosť sú totiž veľmi úzko korelujúce fenomény, spôsobujúce jednotlivcom ťažké sociálne a psychologické dôsledky.

Počet uchádzačov o zamestnanie sa v obci Povina za posledných 10 rokov pohyboval v rozmedzí 16 až 73. Miera nezamestnanosti sa teda v obci v ostatnom období pohybovala v rozpätí od 2,6 % (2022) po 11,8 % (2014), pričom k 31.12.2023 bola na úrovni 3,7 %. Pre porovnanie, k 31.12.2023 bola miera nezamestnanosti v Žilinskom kraji na úrovni 4,6 % a v Slovenskej republike 6,1 %.

Podiel uchádzačov o zamestnanie v produktívnom veku² na celkovom počte obyvateľov v produktívnom veku bol k 31.12.2023 v okrese Kysucké Nové Mesto na úrovni 4,1 %, v Žilinskom kraji 3,5 % a v Slovenskej republike 4,7 %. V okolitých okresoch, s ktorými okres Kysucké Nové Mesto susedí, bol tento podiel nasledovný: Čadca 3,7 % a Žilina 3,1 %.

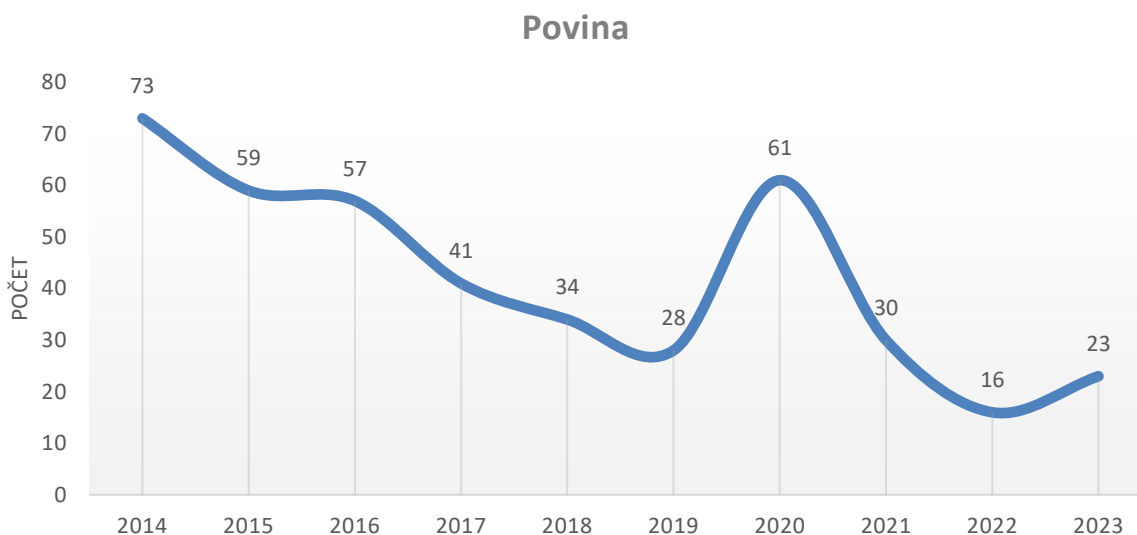
Tabuľka 8: Vývoj nezamestnanosti v obci

k 31.12.	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Počet UoZ	73	59	57	41	34	28	61	30	16	23
Miera nezamestnanosti* (%)	11,8	9,5	9,2	6,6	5,5	4,5	9,8	4,8	2,6	3,7

* Na výpočet miery nezamestnanosti bol použitý údaj o ekonomicky aktívnom obyvateľstve v obci zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021.

Zdroj: SODB 2021, UPSVaR, vlastné spracovanie

Graf 7: Počet evidovaných UoZ v rokoch 2014-2023 (k 31.12.)

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, UPSVaR, vlastné spracovanie

Na konci roku 2023 bolo v obci Povina prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny evidovaných 23 uchádzačov o zamestnanie. Z tohto počtu bolo 13 mužov (56,5 %) a 10 žien (43,5 %). Ako ukazuje nasledujúca tabuľka, rozloženie UoZ podľa jednotlivých vekových skupín je rovnomerné. V obci teda neexistuje žiadna veková skupina, ktorá by bola v porovnaní s inými výraznejšie marginalizovaná.

Tabuľka 9: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2023

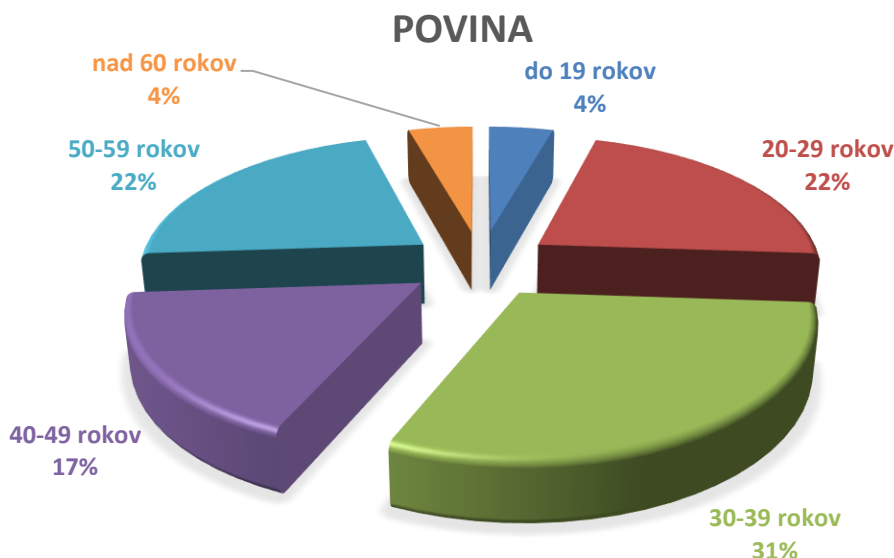
do 19 r.		20-29 r.		30-39 r.		40-49 r.		50-59 r.		nad 60 r.		UoZ spolu	
počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
1	4,3	5	21,7	7	30,4	4	17,4	5	21,7	1	4,3	23	100

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

² Od roku 2023 už UPSVaR nezverejňuje za okresy SR ukazovateľ „miera nezamestnanosti“ (ktorý sa vypočíta na základe počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov v okrese), ale iný ukazovateľ – „Podiel UoZ v produktívnom veku na obyvateľstve v produktívnom veku“ v danom okrese (ako sám názov napovedá – ukazovateľ sa vypočíta na základe počtu obyvateľov v produktívnom veku; udáva sa taktiež v %). Tento „nový“ ukazovateľ býva oproti miere nezamestnanosti spravidla o cca 1 až 3 p.b. nižší (v závislosti od územnej jednotky).

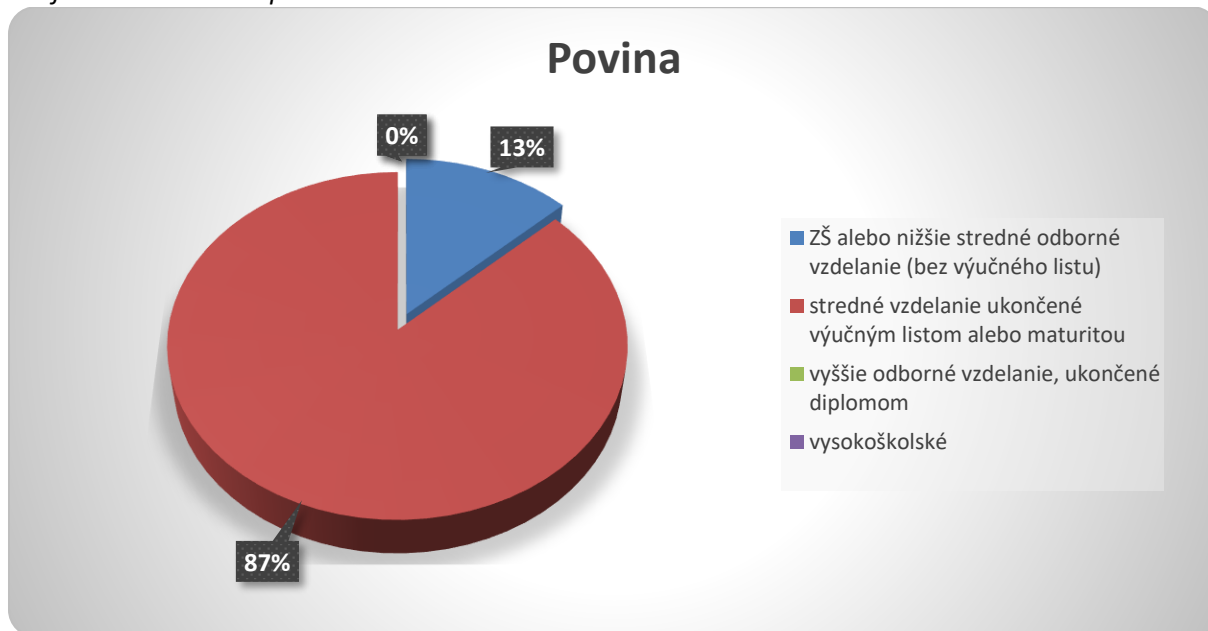
Graf 8: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2023

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že so zvyšujúcim stupňom dosiahnutého vzdelania sa pre jednotlivých obyvateľov zvyšuje pravdepodobnosť uplatnenia na trhu práce. Z tohto hľadiska je v Povine pozitívnou skutočnosť, že z 23 uchádzačov o zamestnanie na konci roku 2023 bolo len 13 % UoZ (3 osoby) takých, ktorí majú najvyššie ukončené vzdelanie základnú školu alebo nižšie stredné odborné vzdelanie (bez výučného listu).

Graf 9: Štruktúra UoZ podľa vzdelania k 31.12.2023

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

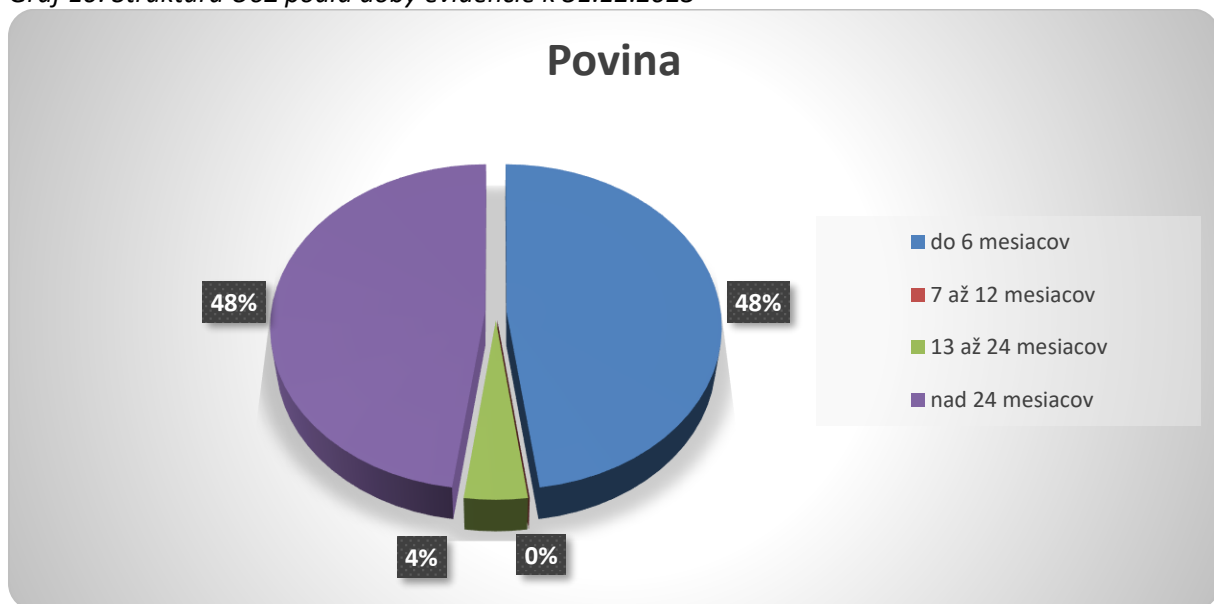
Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie patrí medzi najvýznamnejšie parciálne indikátory, poukazujúce na „zdravie“ ekonomickej a sociálnej sféry v tom – ktorom regióne. S nepriaznivou štruktúrou UoZ podľa doby evidencie (tzn. s vysokým podielom dlhodobo nezamestnaných osôb – nad 12 mesiacov) sa spájajú výrazné problémy ekonomickeho a sociálneho

charakteru (vysoké sociálne dávky, „neschopnosť“ zamestnať takýchto obyvateľov, chudoba, sociálno-patologické javy a pod.). Z hľadiska štruktúry uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie sa sleduje predovšetkým podiel dlhodobo nezamestnaných osôb na celkovom počte uchádzačov o zamestnanie, keďže dlhodobá nezamestnanosť patrí medzi výrazne negatívne ukazovatele socioekonomického rozvoja (resp. zaostalosti) daného regiónu.

V Slovenskej republike sa podiel krátkodobo nezamestnaných (menej ako 7 mesiacov) v roku 2023 pohyboval na úrovni cca 40 %, podiel strednodobo nezamestnaných (7 – 12 mesiacov) na úrovni cca 18 % a podiel dlhodobo nezamestnaných až okolo úrovne 41 % (pričom Slovenská republika a špeciálne regióny východného Slovenska vykazujú dokonca najvyšší podiel dlhodobo nezamestnaných obyvateľov v rámci všetkých regiónov Európskej únie). V Povine bol k 31.12.2022 podiel dlhodobo nezamestnaných obyvateľov (nad 12 mesiacov) 52 %, pričom až 48 % (11 UoZ) z celkového počtu UoZ bolo nezamestnaných viac ako 2 roky.

Graf 10: Štruktúra UoZ podľa doby evidencie k 31.12.2023

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa klasifikácie zamestnaní nám zatrieduje nezamestnaných do skupín podľa toho, aký charakter malo pracovné miesto, ktoré zaujímal terajší uchádzač o zamestnanie bezprostredne pred tým, než bol zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie. Jednotlivé zamestnania sú v tejto štruktúre rozdelené do tried podľa charakteru práce, zložitosti, zodpovednosti a kvalifikačnej náročnosti práce. Pri tejto štruktúre sa dôraz kladie na charakter pracovného miesta a nie na to, či zamestnanec v konkrétnom zamestnaní je viac alebo menej kvalifikovaný ako iný zamestnanec v rovnakom zamestnaní.

Najvyšší podiel v štruktúre UoZ podľa klasifikácie zamestnaní majú v Povine osoby, ktoré bezprostredne pred zaradením do evidencie boli bez zamestnania (17 z 23 UoZ; 73,9 %). To sú tie osoby, ktoré doposiaľ ešte nikdy nepracovali (teda absolventi, ženy, ktoré boli hneď po skončení štúdia na materskej/rodičovskej dovolenke, dlhodobo nezamestnané osoby, ktoré si od ukončenia školy doteraz žiadne zamestnanie nenašli a pod.).

Tabuľka 10: Štruktúra UoZ podľa profesie (SK ISCO-08) vykonávanej bezprostredne pred zaradením do evidencie (k 31.12.2023)

Trieda ISCO-08	Počet UoZ	Podiel (%)
0 - Príslušníci ozbrojených síl	0	0,0
1 - Zákonodarcovia, riadiaci pracovníci	0	0,0
2 - Špecialisti	0	0,0
3 - Technici a odborní pracovníci	2	8,7
4 - Administratívni pracovníci	0	0,0
5 - Pracovníci v službách a obchode	1	4,3
6 - Kvalifikovaní pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve a rybárstve	0	0,0
7 - Kvalifikovaní pracovníci a remeselníci	1	4,3
8 - Operátori a montéri strojov a zariadení	1	4,3
9 - Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	1	4,3
N/A - neurčené	0	0,0
Bezprostredne pred evidenciou bez zamestnania	17	73,9
Spolu	23	100,0

* klasifikácia zamestnaní je vytvorená v súlade s medzinárodnou štandardnou klasifikáciou zamestnaní ISCO-08
Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Domový a bytový fond

Charakteristika bytového fondu v Povine je na priemernej úrovni. V čase Sčítania 2021 (SODB 2021) sa v obci nachádzalo spolu 362 domov, v ktorých bolo presne 400 bytov. V štruktúre domového fondu prevládali predovšetkým rodinné domy (350 domov; 96,7 %). V obci sa nachádzajú aj 4 bytové domy. Napojenie na verejný vodovod priamo v dome malo v tom čase 296 domov (81,8 %), žiadnu vodovodnú prípojku nemalo 8 domov (2,2 %). Pripojenie na verejnú kanalizačnú sieť malo 178 domov (49,2 %), pričom 28 domov (7,7 %) bolo úplne bez kanalizácie (tzn. ani verejná kanalizácia, septik, žumpa, ani domová čistička).

V obci sa nachádzajú najmä veľmi veľké byty (s 5 a viac obytými miestnosťami). Väčšina domov v obci bola postavená počas socializmu, pomerne výraznú výstavbu však možno v obci pozorovať aj v ostatných rokoch.

Z hľadiska charakteru osídlenia možno v obci nájsť tak kompaktné, ako aj rozptýlené osídlenie. Kompaktná zástavba je sústredená najmä do povodia Povinského potoka, vo východnej časti katastra obce sa však nachádza najmä rozptýlené osídlenie.

Tabuľka 11: Počet domov podľa typu domu

Typ domu	Počet domov	Podiel (%)
rodinný dom	350	96,7
bytový dom	4	1,1
polyfunkčná budova	1	0,3
ostatné budovy na bývanie	3	0,8
neskolaudovaný rodinný dom	0	0,0
núdzový objekt, neurčený na bývanie	0	0,0
inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia	0	0,0
ostatné	4	1,1
nezistený	0	0,0
SPOLU	362	100,0

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 12: Štruktúra domov podľa typu vodovodnej prípojky

	v dome - z verejnej siete	v dome - vlastná	mimo domu - z verejnej siete	mimo domu - vlastná	bez prípojky	nezistený	Spolu
Počet domov	296	54	0	0	8	4	362
Podiel (%)	81,8	14,9	0,0	0,0	2,2	1,1	100,0

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 13: Štruktúra domov podľa typu kanalizačného systému

	septik, žumpa	prípojka na kanalizačnú sieť	domáca čistička odpadových vôd	bez kanalizácie	nezistený	Spolu
Počet domov	143	178	9	28	4	362
Podiel (%)	39,5	49,2	2,5	7,7	1,1	100,0

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 14: Byty podľa obytných miestností

	1 obytná miestnosť	2 obytné miestnosti	3 obytné miestnosti	4 obytné miestnosti	5 a viac obytných miestností	nezistené	Spolu
Počet bytov	11	62	105	87	131	4	400
Podiel (%)	2,8	15,5	26,3	21,8	32,8	1,0	100,0

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 15: Domy podľa obdobia výstavby

	pred r. 1919	1919-1945	1946-1960	1961-1980	1981-2000	2001-2010	2011-2015	2016 a neskôr	nezistené	Spolu
Počet domov	9	41	119	116	25	20	8	20	4	362
Podiel (%)	2,5	11,3	32,9	32,0	6,9	5,5	2,2	5,5	1,1	100,0

Zdroj: SODB 2021

Územný plán obce počíta do budúca s rozvojom bývania tak v rámci existujúcej zástavby (napr. zahusťovaním zástavby – na záhradách rodinných domov, príp. zbúraním starého domu a výstavbou nového), ako aj postupným rozširovaním existujúcej zástavby (napr. predĺžením existujúcich ulíc). Dôležitým projektom z hľadiska tvorby podmienok pre rozvoj územia bol projekt registra obnovenej evidencie pozemkov (ROEP), ktorý bol v obci realizovaný začiatkom milénia. Na tento projekt nadviazala ďalšia etapa – Projekt pozemkových úprav (realizovaný cca okolo roku 2012). V rámci tohto

projektu došlo ku komasácii pozemkov a k čiastočnému sprehľadneniu a zjednodušeniu vlastníckych vzťahov k pozemkom, čo je výrazným pozitívnym determinantom rozvoja územia (napr. pri rôznej výstavbe – budovanie trás, príprava stavebných pozemkov, nájomné vzťahy v poľnohospodárstve a pod.). V obci sa tak vytvorili oveľa lepšie podmienky na potenciálny rozvoj územia v budúcnosti.

Dopravná infraštruktúra

Z aspektu pripojenia obce na medzinárodné a rýchlostné cestné a železničné komunikácie je poloha Poviny veľmi výhodná – priamo katastrom obce prechádza medzinárodný cestný ťah E75 a relatívne blízko sa nachádza aj najvýznamnejšia cestná komunikácia SR – diaľnica D1 (najbližšie napojenie na ňu je v Žiline). Navyše, v procese výstavby (resp. niektoré úseky v procese prípravy) je aj diaľnica D3 v smere zo Žiliny na Poľsko, ktorá po dobudovaní výrazne zlepší dopravnú situáciu v regióne Kysúc. Aj vzhľadom na medzinárodné a vnútroštátne železničné dopravné komunikácie je poloha obce pomerne výhodná – blízko katastra obce prechádza medzinárodná železničná trať. Najbližšie letiská medzinárodného významu sa nachádzajú najmä v Katoviciach a Ostrave. Menšie letisko sa nachádza aj v Žiline. Najdôležitejším dopravným uzlom v okolí Poviny, na ktorom sa nachádzajú zastávky medzinárodnej autobusovej i železničnej prepravy ako i medzinárodné letisko, je mesto Žilina.

Samotná obec Povina leží na ceste I. triedy č. 11, ktorá spája Žilinu s hraničným priechodom do Českej republiky vo Svrčinovci. Táto cesta I. triedy č. 11 je zároveň súčasťou medzinárodného cestného ťahu „E75“, ktorý na území Slovenskej republiky smeruje zo Svrčinovca cez Čadcu, Žilinu, Trenčín a Bratislavu na hraničný priechod v Rusovciach. V katastri obce Povina prechádza tento medzinárodný ťah krajne západnou časťou intravilánu. Okrem toho sa v katastri obce nachádzajú ešte dve cesty III. triedy – cesta č. 2053, ktorá v juhozápadnej časti katastra vedie cez rieku Kysuca do Kysuckého Nového Mesta a cesta č. 2056, vedúca popri Povinskému potoku, pozdĺž ktorej je situovaná prevažná časť intravilánu obce.

Miestne komunikácie v Povine majú prevažne bezprašnú povrchovú úpravu s rôznym (avšak poväčšine veľmi úzkym) šírkovým usporiadaním. Kvalita miestnych ciest v obci je prevažne na dobrej úrovni, vhodné na rekonštrukciu sú len niektoré veľmi krátke úseky miestnych komunikácií. V intraviláne obce sú popri ceste III. triedy č. 2056 vybudované odvodňovacie kanály.

Odstavné parkovacie plochy pre osobné automobily sa v obci z dôvodu nevhodných územno-technických pomerov (úzke cesty, na ktoré bezprostredne nadväzujú súkromné pozemky) nachádzajú len v obmedzenej miere (pri obecnom úrade a základnej škole). Chodníky popri komunikáciách sú (aj z dôvodu spomínaných nevhodných územno-technických pomerov, keď popri ceste III. triedy č. 2056 a popri miestnych komunikáciách nie je k dispozícii žiadny priestor, kadiaľ by tieto chodníky mohli viesť) vybudované len v západnej časti obce, pozdĺž medzinárodného cestného ťahu. Samostatné cyklistické chodníky (určené na cestnú cyklistiku; také, ktoré by boli stavebne oddelené od cestných komunikácií) sa v obci aktuálne nenachádzajú. V obci však určite existuje potenciál ich výstavby.

Technická infraštruktúra

Obec má technickú infraštruktúru vybudovanú na priemernej úrovni. Vybudovaný je verejný vodovod aj kanalizácia (kanalizácia však nie je dostupná v celej obci). Obec síce nemá vlastnú ČOV, je však pripojená na ČOV v Kysuckom Novom Meste. Obyvatelia Poviny využívajú na vykurovanie najmä palivové drevo a plyn. Obec je plynofikovaná, všetky časti obce sú plne elektrifikované. V Povine funguje verejné osvetlenie, ktoré bolo z dôvodu vyššej energetickej účinnosti (a úspornosti) zrekonštruované. Obecný rozhlas je funkčný, dostupný je mobilný signál aj internetové pripojenie.

Tabuľka 16: Vybavenie technickou infraštruktúrou

Technická infraštruktúra	
vodovod	áno
kanalizácia	áno
ČOV	čiastočne
plyn	áno
elektrina, verejné osvetlenie	áno
obecný rozhlas	áno
mobilný operátor	áno
internet	áno

Zdroj: Obecný úrad

Zdravotnícka a sociálna infraštruktúra, služby

Obyvatelia Poviny musia za primárnu zdravotnú starostlivosť dochádzať. Ambulancie primárnej zdravotnej starostlivosti pre obyvateľov obce Povina, v rámci ktorých sa zriaďujú zdravotné obvody (ambulancia všeobecného lekára pre dospelých, všeobecného lekára pre deti a dorast, ambulancia zubného lekára a gynekologická ambulancia), sa totižto nachádzajú v Kysuckom Novom Meste. Ďalšie špecializované zdravotné ambulancie sa nachádzajú taktiež v tomto okresnom meste a v ďalších okolitých mestách (Žilina, Čadca).

Najbližšia stanica Hasičského a záchranného zboru (profesionálnych hasičov) sídli v Kysuckom Novom Meste, rovnako tak najbližšia stanica rýchlej zdravotníckej pomoci. V Povine je zriadený Dobrovoľný hasičský zbor obce (DHZ-O) a funguje tu aj občianske združenie dobrovoľných hasičov (DHZ). Spomedzi základných služieb je v obci k dispozícii predajňa rozličného tovaru, pohostinské služby a tiež pošta. Nenachádza sa tu bankomat.

Okrem vyššie uvedených základných zariadení a služieb sociálnej infraštruktúry a občianskej vybavenosti je v obci pre obyvateľov a jej návštevníkov dostupných viacero rôznych služieb – napr.: autoservis a pneuservis, autoumyváreň, stavebniny, predajňa dverí, okien a tepelnej techniky, predajňa štrkov, pieskov, uhlia a brikiet, predajňa rozličného tovaru, tepovacie a čistiace práce, krajčírstvo, kamenárstvo, porez a spracovanie drevnej hmoty, zberňa surovín, pohostinské služby a iné.

Tabuľka 17: Základné parametre zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry (2024)

Všeobecný lekár pre dospelých	nie	Zariadenie sociálnych služieb	nie
Všeobecný lekár pre deti a dorast	nie	Pošta	áno
Stomatologická ambulancia	nie	Predajňa zmiešaného tovaru	áno
Gynekologická ambulancia	nie	Bankomat	nie
Lekáreň	nie	Stanica Hasičského a záchr. zboru	nie
Záchranná zdravotná služba	nie	Dobrovoľný hasičský zbor obce	áno

Zdroj: Obecný úrad

Z hľadiska poskytovania sociálnych služieb (na základe zákona o sociálnych službách) zabezpečuje obec Povina svojim obyvateľom nasledovné sociálne služby a sociálnu pomoc:

- **posudková činnosť na účely odkázanosti na sociálnu službu:** povinná činnosť, ktorú obec v prípade potreby zabezpečuje na základe zákona o sociálnych službách;
- **základné sociálne poradenstvo:** v prípade potreby poskytovanie potrebných informácií jednotlivcom.

V obci nepôsobia žiadni iní verejní ani neverejní poskytovatelia sociálnych služieb.

Školstvo, kultúrno-spoločenský život a šport

V Povine sa nachádza plne organizovaná Základná škola s materskou školou, ktorá funguje ako samostatný právny subjekt, jej zriaďovateľom je obec Povina. Materskú školu v šk. roku 2023/2024 navštevuje 38 detí, základnú školu navštevuje 88 žiakov. Základnú školu navštevujú žiaci z Poviny, pričom už roky ju navštevujú aj žiaci z okrajovej časti Kysuckého Nového Mesta, z Kysuckého Lieskovca a Lopušných Pažití.

Škola dáva možnosť vzdelávať sa aj žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, a to formou individuálnej integrácie v bežnej triede základnej školy. Pri ZŠ je zriadená školská jedáleň, školská knižnica a školský klub detí. Pre svojich žiakov škola ponúka aj záujmové krúžky. V jej areáli je k dispozícii telocvičňa, multifunkčné a detské ihrisko. Okrem základnej školy sa v Povine nachádzajú až dve elokované pracoviská základných umeleckých škôl. Zriaďovateľom jednej ZUŠ (ktorá má v obci elokované pracovisko) je mesto Kysucké Nové Mesto, druhá ZUŠ je súkromná – jej zriaďovateľom je DEEP DANCE CLUB. Najbližšie stredné školy, ktoré môžu študenti z obce navštevovať, sa nachádzajú v Kysuckom Novom Meste. Ďalšie stredné školy sa nachádzajú v okolitých mestách Žilina a Čadca.

Kultúrny život v obci je primeraný veľkosti obce – počas roka sa tu koná niekoľko rôznych kultúrno-spoločenských podujatí (napr. fašiangový sprievod, Deň matiek, Medzinárodný deň detí, Mesiac úcty k starším, Mikuláš a pod.). Z hľadiska infraštruktúry kultúrnych zariadení má obec vybudovaný tzv. Urbársky dom, ktorý sa využíva aj ako kultúrny dom. V budove obecného úradu je pre obyvateľov k dispozícii obecná knižnica.

Pre potreby športového vyžitia obyvateľov je v obci v západnej časti intravilánu vybudovaný futbalový štadión, ktorý pre svoje potreby využíva miestny športový klub TJ Slovan Povina (občianske združenie, ktoré je zároveň aj vlastníkom štadióna). V areáli ZŠ je vybudovaná telocvičňa, multifunkčné ihrisko a detské ihrisko. Ďalšie menšie detské ihrisko a menšie prírodné ihrisko s futbalovými brámkami sa nachádza pri predajni COOP Jednota.

Tabuľka 18: Infraštruktúra kultúry a športu

Kultúrny dom	áno	Telocvičňa	áno
Kino	nie	Športové ihrisko prírodné	áno
Obecná knižnica	áno	Športové ihrisko umelé	áno
Ochotnícky divadelný súbor	nie	Detské ihrisko	áno
Folklorný súbor	nie	Športový klub	áno

Zdroj: Obecný úrad

Podobne ako je tomu v iných obciach, aj v Povine má významné postavenie v živote obce cirkev, ktorá mala odjakživa významný vplyv na náboženské, kultúrne a spoločenské dianie. Obec Povina je filiálkou rímskokatolíckej Farnosti sv. Jakuba v Kysuckom Novom Meste. Bohoslužby sa v obci konajú v kostole Panny Márie Kráľovnej.

Administratívno-správne služby

Na kvalitu života obyvateľov obce vplýva aj dostupnosť administratívno-správnych služieb subjektov verejnej správy. Možno konštatovať, že čím viac služieb je v obci dostupných, tým väčší je komfort obyvateľstva. Dostupnosť (blízkosť; nízka náročnosť na dochádzku za danými službami, či už z hľadiska vzdialenosti alebo času) administratívno-správnych služieb patrí medzi dôležité faktory ovplyvňujúce migračný pohyb obyvateľstva v obci.

Tabuľka 19: Spádovosť obce k vybraným poskytovateľom administratívno-správnych služieb

Inštitúcia	Miesto poskytovania služieb
Matričný úrad	Kysucké Nové Mesto
Pracovisko Finančnej správy	Žilina
Pracovisko Obvodného oddelenia policajného zboru	Kysucké Nové Mesto
Okresný súd	Žilina
Okresný úrad	Kysucké Nové Mesto
Pobočka Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Kysucké Nové Mesto

Zdroj: vlastné spracovanie

Bezpečnosť v obci

V intraviláne obce je zavedený monitorovací kamerový systém, ktorý monitoruje najmä budovy v majetku obce (a im príslušné priestory). Z hľadiska prevencie kriminality, prípadného protispoločenského správania a v záujme spoľahlivejšieho zisťovania príp. porušení zákona by bolo vhodné existujúci kamerový systém v obci rozšíriť a osadiť ďalšie kamery na monitoring verejných priestranstiev, príp. aj potenciálne problémových úsekov z hľadiska cestnej premávky (napr. prechody pre chodcov a pod.).

Hospodárske pomery

Polohová atraktivita územia

V Slovenskej republike sa v plnej miere uplatňuje západo-východný gradient rozvoja, ktorý je odzrkadlením západo-východného gradientu rozvoja v Európe (v súvislosti s ekonomickou výkonnosťou krajín sa v Európe spomína taktiež severo-južný gradient rozvoja). Na Slovensku sa daná skutočnosť prejavuje tým spôsobom, že najvyspelejšie regióny sa nachádzajú v jeho západnej a najzaostalejšie v jeho východnej časti, pričom úroveň rozvoja smerom od západu na východ postupne klesá³ (najmä čo sa týka ukazovateľov ako tvorba HDP, miera nezamestnanosti, ekonomická aktivita obyvateľstva, príjmy obyvateľstva, tvorba nových pracovných miest, ale aj infraštruktúrne vybavenie regiónov, kvalita domového a bytového fondu a pod). Makropolohová atraktivita obce Povina, ležiacej na severozápadnom Slovensku na hlavnom cestnom ťahu v smere na Česko a Poľsko, je teda z aspektu jej potenciálu pre prítiahnutie investícií do priemyselnej výroby v porovnaní s inými (východnejšie položenými) regiónmi Slovenska pomerne dobrá. Obec sa nachádza v blízkosti Žiliny, ktorá je centrom jedného z ekonomicky najrozvinutejších regiónov Slovenskej republiky.

Mezopoloha obce vo vzťahu k regionálnym ekonomickým centrami a vo vzťahu k dopravnej infraštruktúre nadregionálneho významu je rovnako výhodná. Výrazné ekonomické centrum najbližšie k Povine predstavuje mesto Žilina, v bezprostrednej blízkosti obce sa nachádzajú aj menšie centrá – Kysucké Nové Mesto a Čadca. Všetky tieto mestá predstavujú rádius dennej dochádzky do zamestnania z Poviny, čo výrazne napomáha obci z hľadiska zamestnanosti miestneho obyvateľstva.

Ak rozdelíme ekonomické činnosti na poľnohospodárstvo, priemysel a služby, tak najväčší potenciál pre prítiahnutie prípadných investícií má obec z dôvodu svojej polohy na hlavnej dopravnej trase najmä do priemyselnej výroby a služieb. V poľnohospodárstve je tento potenciál vzhľadom na orografické pomery a štruktúru pozemkového fondu v katastri obce znížený.

³ Presnejšie, v súvislosti s úrovňou rozvoja jednotlivých slovenských regiónov sa v odbornej literatúre spomína rozdelenie Slovenska na bohatý (severo) západ a chudobný (juho) východ, pričom región Kysúc patrí do tej bohatšej časti.

Polnohospodárstvo, lesné a pozemkové hospodárstvo, priemysel

V štruktúre poľnohospodárskej pôdy v katastri obce prevládajú trvalé trávne porasty (246,5 ha) nad ornou pôdou (27,5 ha). V poľnohospodárskej výrobe má teda vzhľadom k rozsiahlejším plochám TTP pomerne priaznivé podmienky najmä živočíšna poľnohospodárska výroba⁴.

Tabuľka 20: Štruktúra pôdneho fondu (k 31.12.2023; v ha)

Poľnohospodárska pôda						
orná pôda	chmeľnice	vinice	záhrady	ovocné sady	TTP	spolu
27,5	0,0	0,0	20,0	0,0	246,5	294,0
Nepoľnohospodárska pôda						
lesné pozemky	vodné plochy	zastavané plochy a nádvorcia	ostatné plochy		Spolu	
1 429,6	29,4	41,2	118,5		1 618,7	
Celková výmera územia						1 912,7

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Lesné a pozemkové hospodárstvo v katastri obce Povina realizuje „Urbariát Povina pozemkové spoločenstvo“ a Lesy Slovenskej republiky, š.p., odštepny závod Čadca, lesná správa Povina. Výkon poľovníckych práv je realizovaný prostredníctvom poľovníckeho združenia „PZ Kremienok Povina“.

Z hľadiska priemyselnej výroby sa v Povine žiadne veľké priemyselné závody nenachádzajú. Je tu však sústredených viacero menších prevádzok, ktoré sú pre rozvoj obce a zamestnanosť miestneho obyvateľstva bezpochyby významné.

Cestovný ruch

Cestovný ruch predstavuje interdisciplinárne odvetvie hospodárstva, na realizácii ktorého sa podieľa mnoho ďalších oblastí, ako sú napr. poľnohospodárstvo (v ostatnom období najmä ekologické poľnohospodárstvo a agroturistika), priemysel, stavebníctvo, služby a pod. Obec Povina leží relatívne ďaleko od atraktívnych prírodných turistických regiónov, ktorými sú najmä národné parky a chránené krajinné oblasti – v prípade obce teda od Národného parku Malá Fatra a CHKO Kysuce (pod konštatovaním „obec leží relatívne ďaleko“ máme na mysli skutočnosť, že ťažko očakávať, aby turista, ktorý by chcel navštíviť NP Malá Fatra alebo CHKO Kysuce, by sa ubytoval práve v Povine). Obec teda z hľadiska pritiažnutia turistov nemá veľmi výhodnú polohu, keďže významné oblasti cestovného ruchu v okolí sú od obce značne vzdialené (resp. – inak povedané – ak chce turista spomínané chránené prírodné územia navštíviť, v ponuke ubytovania konkurujú Povine iné obce, ktoré majú pre návštevu týchto území lepšiu východiskovú polohu).

Pomerne vzdialené od obce sú aj pamiatky, ktoré v rámci návštevnosti majú najvyššiu prestíž a význam – kultúrne a prírodné pamiatky, zapísané na Zoznamoch svetového dedičstva UNESCO. Z kultúrnych pamiatok UNESCO sa najbližšie k Povine nachádzajú pamiatky vo Vlkolínci (okres RK; pamiatková rezervácia ľudovej architektúry), Leštínách (okres DK; evanjelický artikulárny kostol) a Tvrdošíne (rímskokatolícky Kostol Všetkých svätých). Najbližšie prírodné pamiatky UNESCO sa nachádzajú až na Gemeri.

Hoci turisticky najvýznamnejšie a najviac navštevované lokality cestovného ruchu v rámci Slovenska sú od obce Povina značne vzdialené, v oblasti Kysúc a blízkeho okolia existuje z pohľadu lokalizačných predpokladov rozvoja CR viacero turisticky zaujímavých lokalít. Spomenúť možno napr. kamenné mosty v Krásne nad Kysucou, orloj v Starej Bystrici, lesnú úvratovú železnicu vo Vychylovke, rodný dom

⁴ Toto konštatovanie sa však týka len dostupnej plochy na poľnohospodársku výrobu, neberieme tu do úvahy ďalšie dôležité faktory, ako sú napr. klimatické, orografické alebo pôdne pomery, prípadné nájomné vzťahy a pod.

Jozefa Kronera v Staškove, viacero lokalít s výskytom známych kamenných gúľ, ropný prameň v Korní, pútnické miesto Živčákova a iné.

Medzi lokalizačné predpoklady CR patria aj kultúrno-spoločenské a športové podujatia, ktoré taktiež prispievajú k atraktivite okolitého regiónu a významne zvyšujú jeho návštevnosť. Počas roka sa takýchto podujatí koná v samotnej obci a regiónu Kysúc niekoľko (či už koncerty, športové preteky, turistické pochody, prehliadky ochotníckych divadelných súborov, folklórne podujatia, jarmoky, rôzne slávnosti a pod.). Lokalizačné predpoklady cestovného ruchu (prírodné aj umelo vytvorené) sú teda v okolitom regiónu na priemernej úrovni.

Lokalizačné predpoklady rozvoja CR priamo v katastri obce Povina sú zatiaľ na slabej úrovni. V obci nie je žiadna ponuka ubytovacích a stravovacích služieb pre turistov. Veľmi obmedzená je aj ponuka možností trávenia voľného času. Z hľadiska prírodných predpokladov majú turisti v prírode v katastri obce Povina a v jej bezprostrednom okolí najmä možnosť turistiky na miestnych lesných chodníkoch a tiež možnosť hubárčenia – tie však sami osebe návštevnosť turistov obci nezabezpečia. Z hľadiska realizačných predpokladov CR síce turisti v obci majú možnosť využívať napr. futbalové ihrisko a menšie športové ihriská (multifunkčné, detské...), tieto však predstavujú len „doplnkovú infraštruktúru v obci“ a nemožno očakávať, že by boli lákadlom pre pritiahnutie turistov.

V nadväznosti na všetky vyššie uvedené skutočnosti možno skonštatovať, že cestovný ruch v obci Povina pravdepodobne v blízkej budúcnosti nebude dôležitým odvetvím, ktoré by pre jej obyvateľov zabezpečovalo dostatok príjmov.

Cestovný ruch predstavuje interdisciplinárne odvetvie hospodárstva, na realizácii ktorého sa podieľa mnoho ďalších oblastí, ako sú napr. poľnohospodárstvo (v ostatnom období najmä ekologické poľnohospodárstvo a agroturistika), priemysel, stavebníctvo, služby a pod. Lokalizačné predpoklady cestovného ruchu vyjadrujú príťažlivosť územia pre účastníkov cestovného ruchu, vytvárajú motiváciu pre návštevu danej lokality. Obec Povina leží síce pomerne blízko významného turistického regiónu v rámci Slovenska – Slovenského raja a neďaleko sa nachádza aj ďalší národný park – najatraktívnejší turistický región v rámci Slovenska – Tatry, no poloha obce nie je výhodná (nakolko turista, ktorý chce tieto národné parky navštíviť, si za miesto ubytovania zvolí radšej inú obec, ktorá má lepšiu východiskovú polohu). Málo priaznivú polohu z hľadiska ubytovania má obec aj vzhľadom k pomerne významnému lyžiarskemu stredisku Krompachy-Plejsy.

Okrem národných parkov sa v relatívnej blízkosti obce nachádzajú na Spiši aj mnohé kultúrohistorické a umelecko-historické pamiatky. Umelo vytvorené lokalizačné predpoklady CR (spoločenské aj kultúrno-historické) sú teda na dobrej úrovni. Z kultúrno-historických hmotných pamiatok a zariadení sa v blízkom okolí nachádza súbor kultúrnych pamiatok UNESCO pod názvom „Levoča, Spišský hrad a pamiatky okolia“, do ktorého patrí centrum mesta Levoča s Chrámom svätého Jakuba, dielom Majstra Pavla z Levoče, Radnicou, Thurzovým domom a ďalšími historickými stavbami na levočskom námestí, ďalej Spišský hrad, Spišská Kapitula, Spišské Podhradie a kostol sv. Ducha v Žehre. V Kežmarku sa nachádza ďalšia lokalita UNESCO – evanjelický drevený artikulárny kostol Najsvätejšej Trojice, patriaci do súboru Drevených chrámov v slovenskej časti Karpatského oblúka.

Medzi lokalizačné predpoklady CR patria aj kultúrno-spoločenské a športové podujatia, ktoré taktiež prispievajú k atraktivite okolitého regiónu a významne zvyšujú jeho návštevnosť. Počas roka sa ich v blízkom okolí koná viacero (napr. Mariánska púť v Levoči, Hradobranie na Spišskom hrade, rôzne

jarmoky a slávnosti v okolitých mestách a obciach a pod.). Lokalizačné predpoklady cestovného ruchu (prírodné aj umelo vytvorené) v okolitom regióne sú teda na pomerne dobrej úrovni.

Lokalizačné predpoklady rozvoja CR priamo v katastri obce Povina sú zatiaľ na veľmi slabej úrovni. V obci nie je žiadna ponuka ubytovacích a stravovacích služieb pre turistov. Veľmi obmedzená je aj ponuka možností trávenia voľného času. V nadväznosti na všetky vyššie uvedené skutočnosti možno skonštatovať, že cestovný ruch v obci Povina nebude v blízkej budúcnosti odvetvím, ktoré by pre jej obyvateľov zabezpečovalo príjmy.

Finančné hospodárenie

Finančné hospodárenie obce sa realizuje prostredníctvom rozpočtu obce, zostavovaného podľa dikcie § 9 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení na obdobie jedného kalendárneho roka. Pravidlá rozpočtového hospodárenia obce upravuje zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V § 5 uvedeného zákona sú príjmy obce definované nasledovne:

- a) výnosy miestnych daní a poplatkov podľa osobitného predpisu
- b) nedaňové príjmy z vlastníctva a z prevodu vlastníctva majetku obce a z činnosti obce a jej rozpočtových organizácií podľa tohto alebo osobitného zákona,
- c) úroky a iné príjmy z finančných prostriedkov obce,
- d) sankcie za porušenie finančnej disciplíny uložené obcou,
- e) dary a výnosy dobrovoľných zbierok v prospech obce,
- f) podiely na daniach v správe štátu podľa osobitného predpisu,
- g) dotácie zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok a dotácie zo štátnych fondov,
- h) ďalšie dotácie zo štátneho rozpočtu v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok,
- i) účelové dotácie z rozpočtu VÚC alebo z rozpočtu inej obce na realizáciu zmlúv podľa osobitných predpisov,
- j) prostriedky z EÚ a iné prostriedky zo zahraničia poskytnuté na tento účel,
- k) iné príjmy ustanovené osobitnými predpismi.

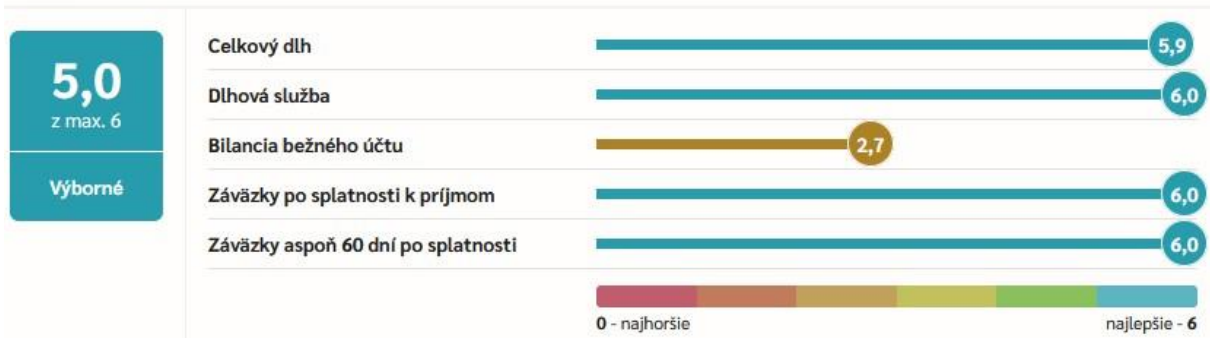
Obec môže na plnenie svojich úloh použiť aj prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov, prostriedky získané z rozdielu medzi výnosmi a nákladmi z podnikateľskej činnosti po zdanení, návratné zdroje financovania a združené prostriedky.

V súlade s § 9 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy zostavuje viacročný rozpočet. Tento viacročný rozpočet predstavuje ekonomický nástroj finančnej politiky obce, v ktorom sú v rámci jej pôsobnosti vyjadrené zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov vrátane programov obce najmenej na tri rozpočtové roky.

Ako ukazuje nasledujúci obrázok, obec Povina má vynikajúce finančné zdravie. Ide o hodnotenie spoločnosti INEKO, ktorá na základe rôznych kritérií vypočítava finančné zdravie jednotlivých slovenských samospráv. Obec Povina získala 5,0 bodu zo 6 možných. Finančné zdravie samosprávy je za obdobie kalendárneho roku 2022 (novšie dáta zatiaľ k dispozícii nie sú).

Obrázok 2: Finančné zdravie obce Povina
Finančné zdravie

Zdroj: www.hospodarenieobci.sk

Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR

Predchádzajúci *Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja* mala obec Povina spracovaný na roky 2019-2023. V ňom mala v rámci troch prioritných oblastí (hospodárska, sociálna, environmentálna) zadaných spolu 12 opatrení a v rámci nich 28 rôznych projektov/aktivít. Najviac projektov/aktivít bolo zadaných v Opatrení 1.3 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry (6). Zrealizované boli projekty/aktivity:

- zníženie energetickej náročnosti budovy obecného úradu,
- rozšírenie kapacity materskej školy,
- rekonštrukcia miestnej komunikácie okolo kostola,
- rekonštrukcia knižnice,
- rozšírenie krajnice k povinskému mostu a osadenie informatívnych radarov merania rýchlosti z dôvodu zvýšenia bezpečnosti účastníkov cestnej premávky,
- vybudovanie ochranného zábradlia pri predajni Coop Jednota,
- osadenie nových autobusových zastávok a informačných tabúl s lavičkami,
- vybudovanie polopodzemných kontajnerov,
- vybudovanie parkoviska pri základnej škole,
- vybudovanie priechodov pre chodcov pri ZŠ a MŠ,
- vybudovanie náučného včelársko-lesníckeho chodníka,
- odkúpenie a vysporiadanie pozemkov pod bývalou základnou školou a hospodárskou budovou v Tatarovciach,
- rozšírenie rozhlasu,
- osadenie sochy Panny Márie Kráľovnej pri dome smútku,
- rekonštrukcia cesty k školskej jedálni,
- rekonštrukcia elektroinštalácie v školskej jedálni,
- zakúpenie nových strojov,
- vybudovanie internetovej a rozhlasovej siete v osade Tatarovce,
- rekonštrukcia upadnutej odvodňovacej siete pri dome smútku,
- vybudovanie workoutových ihrísk,
- vybudované oplotenie asfaltového ihriska v areáli ZŠ.

Možno teda konštatovať, že plnenie predchádzajúceho PHSR bolo veľmi úspešné.

A.II Analýza vonkajšieho prostredia

Vonkajšie prostredie v kontexte tohto Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja predstavuje pre obec tie oblasti, ktoré síce ovplyvňujú jej rozvoj (v rôznej miere, či už významne alebo len okrajovo), avšak obec ich zároveň nedokáže svojou činnosťou nijako ovplyvniť. V makroregionálnej mierke je dôležitým činiteľom rozvoja obce európsky rozvojový koncept „Red octopus“, ktorý stanovuje hlavné rozvojové centrá Európy. Ide o tzv. „červenú chobotnicu“ (pomenovanie podľa tvaru tejto rozvojovej siete), ktorá spája najrozvinutejšie európske sídelné a aglomeračné centrá a centrá, ktoré majú najväčší potenciál ďalšieho rozvoja. Jedno z ramien „červenej chobotnice“ prechádza aj Slovenskom, a to jeho juhozápadnou časťou (oblasť Bratislavy). Obec Povina je teda od tohto ramena značne vzdialená.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) vyhodnotila jednotlivé sídelné centrá Slovenska ako terciárne centrá, t.j. centrá na základe ich terciárnej obslužnosti (úrovne vybavenosti vybranou vyššou občianskou vybavenosťou). Takýmto spôsobom bolo na národnej úrovni vytvorených päť skupín obcí (okrem Bratislavy a Košíc, ktoré stoja samostatne a nepatria do žiadnej skupiny), ktoré naznačujú úroveň obsluhy ako pre vlastné mesto, tak pre jeho zázemie (prvé tri skupiny sa pritom členia na dve podskupiny). Najbližšie centrá osídlenia pre obec Povina predstavujú mestá Kysucké Nové Mesto (3b. skupina centier osídlenia), Žilina (1a. skupina), Krásno nad Kysucou (5. skupina centier osídlenia) a Čadca (2a. skupina).

Okrem centier osídlenia KURS 2001 na Slovensku stanovila jadrové ťažiská osídlenia, ktoré sú navzájom pospájané rozvojovými osami I. stupňa. Ostatné sídelné centrá sú pospájané osami II. a III. stupňa. Tieto rozvojové a urbanizačné osi sú súčasťou vyvázenej hierarchizovanej sídelnej štruktúry. Podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky, ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych potrieb.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 stanovuje tri stupne rozvojových osí, ktoré vychádzajú z nasledovných kritérií:

- rozvojová os prvého stupňa – prepája centrá osídlenia prvej skupiny a ťažiská osídlenia prvej úrovne v štáte a porovnateľné centrá mimo hraníc krajiny, zahŕňajúc najmenej jednu cestnú komunikáciu a jednu železnicu rýchlostného typu,
- rozvojová os druhého stupňa – prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne s centrami osídlenia prvej skupiny a ťažiskami osídlenia prvej úrovne, resp. prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne medzi sebou, zahŕňajúc najmenej jednu cestnú komunikáciu a jednu železnicu nadregionálneho významu alebo jednu rýchlostnú cestu,
- rozvojová os tretieho stupňa – prepája stredné centrá a ťažiská osídlenia tretej úrovne navzájom, ako aj ostatné vyhodnocované centrá osídlenia s ostatnými centrami osídlenia druhej skupiny.

Z pohľadu rozvoja územia Slovenska najdôležitejšia, teda rozvojová os I. stupňa, prepája Bratislavu a Košice dvomi smermi – severoslovenským dopravným koridorom (cez Žilinu, Poprad a Prešov) a juhoslovenským dopravným koridorom (cez Nitru, Zvolen, Lučenec a Rožňavu). Obec Povina teda leží pomerne blízko tejto najvýznamnejšej osi a z tohto dôvodu možno očakávať priaznivý rozvojový impulz pre obec z vonkajšieho prostredia prostredníctvom súkromných investorov (ktorí sa nemusia usadiť priamo v obci, stačí v jej blízkosti – tak, aby vytvorili nové pracovné príležitosti v rámci rádia dennej dochádzky do zamestnania z obce Povina).

Výrazným vonkajším rozvojovým impulzom pre oblasť okresu Kysucké Nové Mesto by mohla byť zvýšená podpora zo strany vlády formou investičných stimulov pre tie priame zahraničné investície, ktoré sa realizujú čo najbližšie k tomuto regiónu (keď už nie priamo v ňom). Skúsenosti však ukazujú, že od roku 2002, kedy sa začalo s poskytovaním investičnej pomoci, jednotlivé slovenské vlády touto formou podporovali smerovanie priamych zahraničných investícií primárne do najrozvinutejších

regiónov Slovenska (najmä do trojuholníka Bratislava – Trnava – Nitra, do Košíc a oblasti stredného Považia po Žilinu). Do oblasti Kysuckého Nového Mesta smerovala len úplne minimálna časť investičnej pomoci vlády. Z prostredia investičnej pomoci teda len ťažko očakávať priaznivé rozvojové impulzy pre región v blízkej budúcnosti.

Štrukturálne fondy v programovom období 2021-2027

Jednou z možných ciest získavania finančných prostriedkov na realizáciu investičných akcií sú Európske štrukturálne a investičné fondy. Napriek tomu, že tieto európske štrukturálne a investičné fondy sú na Slovensku z aspektu regionálneho rozvoja definované ako „doplnkové“ zdroje financovania, v súčasnom modeli regionálnej politiky a nastavenia financovania samospráv sú práve tieto prostriedky z EŠIF hlavným zdrojom financií, bez ktorého by len ťažko boli samosprávy schopné financovať svoje rozvojové investičné projekty. V programovom období EÚ 2014 – 2020 čerpalo Slovensko európske štrukturálne a investičné fondy v rámci Cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti a v rámci Cieľa Európska územná spolupráca. V roku 2023 sa toto programové obdobie (z hľadiska financovania a ukončenia projektov) končí, pričom aktuálne sa už nachádzame v programovom období 2021-2027.

Schválená je už Partnerská dohoda medzi Slovenskom a EÚ na nastávajúce programové obdobie 2021-2027 a taktiež Operačný program Slovensko (SR už teda v novom období bude mať len jeden operačný program, čo je oproti minulému obdobiu 2014-2020 významná zmena). Riadiaci orgán OP Slovensko (ktorým je MIRRI SK) a sprostredkovateľské orgány tak môžu pripravovať výzvy na podávanie projektov.

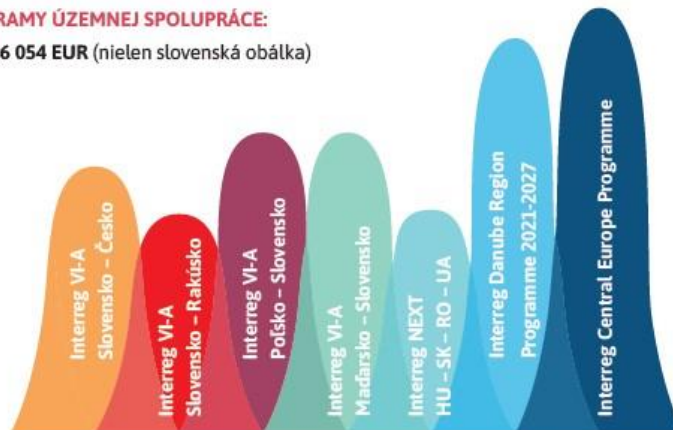
Ďalším významným zdrojom financovania rozvojových projektov v najbližších rokoch je pre Slovensko Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky (tzv. Plán obnovy). Čiastočne z tohto Plánu obnovy môžu čerpať aj samosprávy. Plán obnovy sa však už nezaraďuje medzi EŠIF, ide o samostatný zdroj financovania, ktorý vznikol na podnet EÚ ako reakcia na krízu, spôsobenú pandémiou COVID-19. Plán obnovy reaguje najmä na jej ekonomické dopady, v podmienkach Slovenskej republiky však aj na dlhodobé systémové nedostatky v slovenskej spoločnosti (SR je povinná uskutočňovať aj niektoré reformy).

Obrázok 3: Programy politiky súdržnosti v programovom období 2021 - 2027

▶▶ PROGRAM SLOVENSKO	12 593 734 933 EUR
▶▶ PROGRAM RYBNÉ HOSPODÁRSTVO SLOVENSKEJ REPUBLIKY	15 225 428 EUR
▶▶ PROGRAMY PRE OBLASŤ VNÚTORNÝCH ZÁLEŽITOSTÍ	103 625 941,98 EUR

PROGRAMY ÚZEMNEJ SPOLUPRÁCE:
904 756 054 EUR (nielen slovenská obálka)

▶▶ Interreg VI-A Slovensko - Česko	85 323 597 EUR
▶▶ Interreg VI-A Slovensko - Rakúsko	55 500 000 EUR
▶▶ Interreg VI-A Poľsko - Slovensko	129 839 952 EUR
▶▶ Interreg VI-A Maďarsko - Slovensko	129 000 000 EUR
▶▶ Interreg NEXT HU - SK - RO - UA	66 092 505 EUR
▶▶ Interreg Danube Region Programme 2021-2027	215 000 000 EUR
▶▶ Interreg Central Europe Programme	224 000 000 EUR

Zdroj: Tvoríme lepšie Slovensko (brožúra MIRRI SK)

Obrázok 4: Prehľad finančných zdrojov Programu Slovensko na obdobie 2021 - 2027

Zdroj: Tvoríme lepšie Slovensko (brožúra MIRRI SK)

Členstvo obce v organizáciách

Obec Povina je členom viacerých združení, ktoré vznikli za rôznym účelom, majú rôzne ciele a prostredníctvom ktorých sa obec snaží uplatňovať a presadzovať svoje záujmy:

- „Združenie miest a obcí Slovenska“ (ZMOS) – organizácia zastupujúca záujmy obecných samospráv na celoslovenskej úrovni;
- „Združenie miest a obcí dolných Kysúc“ – združenie obcí, presadzujúce záujmy členských obcí;
- Združenie právnických osôb „Biomasa“ – nezisková organizácia, združujúca cca 20 členov (obce, školy, zdravotnícke zariadenia) a pôsobiaca najmä na území Trenčianskeho a Žilinského kraja; zaoberá sa problematikou využívania biomasy
- Regionálne vzdelávacie centrum (RVC) Martin – združenie poskytujúce svojim členom rôzne vzdelávacie aktivity na úseku výkonu samosprávnych funkcií obcí.

Zmena klímy

Veľmi dôležitý faktor, ktorý bude čoraz viac ovplyvňovať rozvoj obce Povina a ktorý je potrebné nutne riešiť, je zmena klímy (samozrejme, tento faktor neovplyvňuje len obec, ale pôsobí celosvetovo; v konečnom dôsledku však pôsobí aj lokálne – najčastejšie v podobe extrémnejších prejavov počasia ako sú horúčavy, povodne, suchá a pod.).

Zmena klímy ako fenomén 21. storočia sa stáva jednou z najväčších výziev environmentálnej politiky. Svetové ekonomické fórum vo svojej Správe o globálnych rizikách (2018), v ktorej pravidelne vyhodnocuje 50 najväčších globálnych rizík z hľadiska ich účinku, pravdepodobnosti a vzájomných interakcií, zaradilo extrémne prejavy počasia, krízu z nedostatku vody, prírodné katastrofy a zlyhanie zmierňovania zmeny klímy a adaptácie medzi 5 najväčších rizík súčasnosti (MŽP, 2018).

Za obdobie rokov 1881 – 2017 sa na Slovensku pozoroval:

- rast priemernej ročnej teploty vzduchu asi o 1,73 °C (z pohľadu ročných sezón k najrýchlejšiemu otepľovaniu dochádza v lete a na jar);
- priestorovo rozdielny trend ročných úhrnov atmosférických zrážok v priemere asi o 0,5 % (na juhu Slovenska bol pokles miestami aj viac ako 10 %, na severe a severovýchode ojedinele úhrn zrážok vzrástol do 3 %);
- pokles relatívnej vlhkosti vzduchu (na juhu Slovenska od roku 1900 doteraz o 5 %, na ostatnom území menej);
- pokles všetkých charakteristík snehovej pokrývky do výšky 1000 m n. m takmer na celom území Slovenska (vo väčšej nadmorskej výške bol zaznamenaný jej nárast);
- vzrast potenciálneho výparu a pokles vlhkosti pôdy – charakteristiky výparu vody z pôdy a rastlín, vlhkosti pôdy, slnečného žiarenia potvrdzujú, že najmä juh Slovenska sa postupne vysušuje;
- zmeny v premenlivosti klímy (najmä zrážkových úhrnov) – príkladom sú v krátkom časovom intervale striedajúce sa extrémne vlhké a suché roky: extrémne suchý rok 2003 a čiastočne aj 2007, extrémne vlhké roky 2010 a 2016 a mimoriadne suchý rok 2011 a čiastočne aj 2012. Za ostatných 15 rokov došlo k významnejšiemu rastu výskytu extrémnych denných a niekoľkodenných úhrnov zrážok, čo malo za následok zvýšenie rizika lokálnych povodní v rôznych oblastiach SR. Na druhej strane v období rokov 1989 – 2017 sa oveľa častejšie ako predtým vyskytovalo lokálne alebo celoplošné sucho, ktoré bolo zapríčinené predovšetkým dlhými periódami relatívne teplého počasia s malými úhrnmi zrážok v niektorej časti vegetačného obdobia. Zvlášť výrazné bolo sucho v rokoch 1990 – 1994, 2000, 2002, 2003 a 2007, v niektorých regiónoch na západe Slovenska aj v rokoch 2015 a 2017.

Riešením, ktoré by malo v konečnom dôsledku zabrániť, alebo aspoň minimalizovať riziká a negatívne dôsledky zmeny klímy, je kombinácia zmierňovacích opatrení zameraných na znižovanie emisií skleníkových plynov (mitigácia) s opatreniami, ktoré znížia zraniteľnosť a umožnia adaptáciu človeka a ekosystémov s nižšími ekonomickými, environmentálnymi a sociálnymi nákladmi. Cieľom adaptácie je

zmierniť nepriaznivé dôsledky zmeny klímy, znížiť zraniteľnosť a zvýšiť adaptívnu schopnosť prírodných a človekom vytvorených systémov voči aktuálnym, alebo očakávaným negatívnym dôsledkom zmeny klímy, a posilniť odolnosť celej spoločnosti zvyšovaním verejného povedomia v oblasti zmeny klímy a budovaním znalostnej základne pre účinnejšiu adaptáciu (MŽP, 2018).

STEEP analýza

Pri stretávaní sa s rôznymi problémami a výzvami je potrebné si uvedomiť, že ich riešenie môže byť v budúcnosti ovplyvnené rôznymi vonkajšími faktormi, ktoré obec nedokáže ovplyvniť. Úlohou STEEP analýzy (analýzy externého prostredia) je napomáhať tvorcom rozhodnutí predvídať budúci možný vývoj a na tieto zmeny sa pripraviť.

Formulár 4 (A8): STEEP analýza

Sociálne	Technologické	Ekonomické	Ekologické	Politické	Hodnoty
Starnutie obyvateľstva, emigrácia mladých ľudí do miest	Úroveň technológie poskytovateľa	Nové trhy a nové príležitosti (napr. cestovný ruch)	Vplyv rôznych subjektov na ŽP	Politika vlády v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti	Zmena postojov k lokálnemu rozvoju
Zmeny postojov a správania – aktívny tretí sektor	Dostupná technológia a využívaná technológia	Klesajúce trhy v niektorých poskytovaných službách	Možnosti obnovy a tvorby ŽP	Štrukturálna politika Európskej únie	Zmena životného štýlu
Zmeny správania obyvateľov	Technológia využívaná obyvateľmi, podnikateľmi	Dostupnosť finančných zdrojov	Politika ŽP	Vojna na Ukrajine	Tímová spolupráca
Móda	Kontakt s obyvateľmi prostredníctvom technológie	Daňová politika	Podpora tvorby a ochrany ŽP	Zmena vlády ako výsledok volieb	Osobné hodnoty

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

A.III Zhodnotenie súčasného stavu územia

Zhodnotenie súčasného stavu územia je spracované formou SWOT analýzy. Tá bola vypracovaná na základe auditu rozvojových zdrojov obce.

SWOT analýza

Formulár 5 (A10): SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • atraktívne a zachovalé prírodné prostredie • veľmi nízka úroveň vytriedenia komunálnych odpadov • nízka miera nezamestnanosti • pomerne dobrá kvalita miestnych komunikácií • pomerne dobre vybudovaná základná technická infraštruktúra (vodovod, kanalizácia, ČOV) • školy a školské zariadenia pre predprimárne a primárne vzdelávanie dostupné priamo v obci • prítomnosť elokovaných pracovísk ZUŠ priamo v obci • viaceré športoviská na realizáciu rôznych športov • výhodná poloha obce vzhľadom na nadradenú dopravnú infraštruktúru (diaľnica, železnica) • dobrá makropolohová atraktivita územia • pomerne rozvinutá miestna hospodárska základňa • výhodná poloha obce v blízkosti viacerých centier zamestnanosti (urbánnych centier) • zrealizovaný projekt pozemkových úprav • výborné finančné hospodárenie obce 	<ul style="list-style-type: none"> • viacero lokalít s potenciálom záplav, potreba realizácie protipovodňových opatrení • vysoké riziko zhoršenia kvality ovzdušia • stagnácia počtu obyvateľov • negatívny vývoj prirodzeného pohybu obyvateľstva • nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva • veľmi nepriaznivá štruktúra UoZ podľa doby evidencie a klasifikácie zamestnaní • slabé predpoklady rozvoja cestovného ruchu
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • realizácia protipovodňových a vodozádržných opatrení • dobudovanie základnej technickej infraštruktúry (kanalizácia) • podpora miestnych podnikateľských subjektov • využitie európskych štrukturálnych a investičných fondov, ako aj iných zdrojov na realizáciu rozvojových aktivít • možnosti podpory nezamestnaných občanov v rámci AOTP (menšie obecné služby, regionálna zamestnanosť...) 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatočné využitie možných zdrojov z EÚ • vysoká administratívna náročnosť pre získanie financií z EŠIF • neustále zvyšovanie administratívnej záťaže výkonu miestnej samosprávy bez kompenzácie z hľadiska paralelného zvyšovania zdrojov (finančných, personálnych)

Zdroj: vlastné spracovanie

Kľúčové faktory a disparity územia

Vyhodnotením silných stránok a príležitostí zo SWOT analýzy boli identifikované hlavné faktory rozvoja obce. Podobne, na základe vyhodnotenia slabých stránok a ohrození boli identifikované hlavné disparity obce.

Hlavné faktory rozvoja:

- zrealizovaný projekt komplexných pozemkových úprav
- využitie dobrej geografickej polohy obce v blízkosti viacerých centier zamestnanosti na rozvoj domovej a bytovej výstavby a ďalšie zvyšovanie počtu obyvateľov
- podpora cezhraničných kontaktov a ochota participovať na cezhraničnej spolupráci
- podpora rozvoja individuálnej bytovej výstavby
- dobrá kvalita občianskej vybavenosti
- racionálne hospodárenie samosprávy
- využitie zdrojov z EŠIF na realizáciu investičných a neinvestičných projektov, aktivita obce pri realizácii rozvojových projektov

Hlavné disparity rozvoja:

- emigrácia obyvateľstva – z obce emigruje predovšetkým mladé obyvateľstvo, najčastejšie z dôvodu slabej ponuky pracovných miest (v porovnaní s mestami)
- slabšia ponuka pracovných príležitostí priamo v obci (v porovnaní s väčšími mestami) – obec nedokáže vygenerovať dostatočný počet pracovných príležitostí pre všetko svoje obyvateľstvo
- nezamestnanosť obyvateľstva – obyvateľstvo, ktoré si nevie nájsť prácu a neemigruje, upadá kvôli absencii dostatočného príjmu na živobytie do sociálnych problémov
- nízky potenciál pre prilákanie investícií do cestovného ruchu – obec má z dôvodu slabých lokalizačných a realizačných predpokladov rozvoja cestovného ruchu pomerne malý lokalizačný potenciál pre prilákanie investícií do tejto oblasti.

B-Strategická časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Rozvoj rôznych regiónov, od lokálnej po makroregionálnu úroveň, je nutné chápať, realizovať, uvažovať a posudzovať v čo možno najširších súvislostiach a väzbách, nie izolovane. Z tohto dôvodu je preto pre stanovenie rozvojovej stratégie obce nevyhnutné rešpektovať aj rôzne „nadradené“ stratégie, ktoré boli prijaté či už na nadnárodnej úrovni, na úrovni štátu alebo VÚC.

Na medzinárodnej úrovni je Slovenská republika viazaná najmä **Agendou 2030**. Ide o súhrn globálnych záväzkov, ktorými medzinárodné spoločenstvo reaguje na najzávažnejšie výzvy súčasnosti. Zmena klímy, chudoba, zvyšujúce sa ekonomické a sociálne nerovnosti alebo neudržateľnosť prevládajúcich vzorcov výroby a spotreby sú komplexné a navzájom previazané problémy. Izolované zásahy a opatrenia preto strácajú účinnosť pri ich riešení. Agenda 2030 bola prijatá členskými štátmi Organizácie Spojených národov v roku 2015 a vyzýva štáty k spoločnému koordinovanému postupu pri riešení globálnych výziev. Táto Agenda 2030 bola prijatá najmä za účelom zabezpečenia udržateľného rozvoja vo svete. Obsahuje spolu 17 cieľov, ktorých plnenie je v záujme udržateľného rozvoja potrebné naplňať.

Implementácia Agendy 2030 je na Slovensku inštitucionálne rozdelená medzi Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR a Ministerstvo zahraničných vecí SR. V konzultácii s odbornou verejnosťou bola Agenda 2030 na Slovensku premietnutá do užšieho súboru šiestich prioritných oblastí, ktoré zohľadňujú špecifiká Slovenska a ktoré budú základom ďalšej strategickej a koncepcnej práce. Sú nimi:

- *Vzdelanie pre dôstojný život,*
- *Smerovanie k znalostnej a environmentálnej udržateľnej ekonomike pri demografických zmenách a meniacom sa globálnom prostredí,*
- *Znižovanie chudoby a sociálna inklúzia,*
- *Udržateľné sídla, regióny a krajina v kontexte zmeny klímy,*
- *Právny štát, demokracia a bezpečnosť,*
- *Dobré zdravie.*

Vyššie uvedené prioritné oblasti sa premietajú aj do opatrení regionálnej politiky, podporujúcich rozvoj jednotlivých regiónov Slovenska.

Strategická časť Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Povina na roky 2024-2030 nadväzuje na analytickú časť, ktorá predstavuje komplexnú analýzu územia. Táto časť PHSR obsahuje stratégiu rozvoja obce s ohľadom na jej vnútorné špecifiká a danosti. Jej súčasťou je strategická vízia, formulácia a návrh stratégie rozvoja, ako aj formulácia cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti.

Strategická vízia a hlavný cieľ obce

Vízia je želanou predstavou obyvateľov o budúcnosti, o tom, ako by mala obec vyzeráť. Je teda nástrojom na motiváciu, opisom ideálneho stavu, ktorý by sme chceli v budúcnosti dosiahnuť. Stanovuje rámec pre definovanie strategických cieľov a priorít na strednodobý časový horizont. Analýzou súčasného stavu obce, analýzou doteraz realizovaných a plánovaných projektov, na základe analýzy hlavných faktorov rozvoja a na základe funkcií, ktoré plní samospráva obce bola sformulovaná nasledovná **strategická vízia** obce Povina:

Obec Povina je miestom s atraktívnym prostredím pre život. Všestranným rozvojom a využívaním svojho vnútorného potenciálu zabezpečuje zvyšovanie kvality života všetkých svojich obyvateľov, ktorým poskytuje kvalitné služby.

Na dosiahnutie uvedenej strategickej vízie bude potrebné naplniť hlavný cieľ rozvoja obce Povina na roky 2024-2030. **Hlavným cieľom** rozvoja obce je

„zvýšiť kvalitu života obyvateľov obce aktívnym prístupom k podpore hospodárskej a sociálnej oblasti pri súčasnom zveľadovaní životného prostredia obce“.

Stratégia rozvoja

Cieľom strategickej časti programu je navrhnuť priority a opatrenia, ktoré budú viesť k naplneniu stanovenej vízie. Ide o návrh takých priorít a opatrení, ktorých riešenie je buď priamo v kompetencii obce alebo tiež takých, ktoré síce nie sú priamo v jej kompetencii, avšak obec ich dokáže svojou činnosťou a svojimi schopnosťami ovplyvniť žiaducim smerom.

Definovanie stratégie rozvoja obce vychádza najmä z detailného poznania jej vnútorného prostredia a z poznania potrieb obyvateľstva, pričom priamo nadväzuje na výsledky analýz. Stratégia vychádza zo základného predpokladu, že príslušné orgány verejnej správy od národnej po regionálnu úroveň budú zabezpečovať koordinovaný prístup v záujme dosiahnutia realizácie plánovaných zmien a že bude existovať dobrá informovanosť kľúčových aktérov regionálneho rozvoja.

Stratégia rozvoja obce je spracovaná v súlade s **Víziou a stratégiou rozvoja Slovenska do roku 2030**, ktorá plní úlohu Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky v zmysle zákona o podpore regionálneho rozvoja. Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 definuje (okrem iného) priority, ciele a nástroje podpory regionálneho rozvoja podľa typov regiónov, miest a obcí. Je v súlade s politikou súdržnosti Európskej únie v období 2021-2027, v rámci ktorej **Európska komisia zadefinovala 5 hlavných politických cieľov politiky súdržnosti:**

1. *Inteligentnejšia Európa* – inovatívna a inteligentná transformácia hospodárstva
2. *Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa*
3. *Prepojenejšia Európa* – mobilita a regionálna pripojiteľnosť IKT
4. *Sociálnejšia Európa* – vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv
5. *Európa bližšie k občanom* – udržateľný a integrovaný rozvoj mestských, vidieckych a pobrežných oblastí prostredníctvom miestnych iniciatív.

V novom programovom období (2021-2027) nastávajú v oblasti strategického plánovania a riadenia a implementácie eurofondov viaceré zásadné zmeny. Doposiaľ sa programy rozvoja obcí vypracúvali na úrovni VÚC a na úrovni obcí a miest (pričom obce mali možnosť vypracovať si spoločný program rozvoja obcí). Po novom sa do strategického plánovania pridáva ďalší „medzistupeň“. Tento nový medzistupeň predstavujú tzv. **Strategicko-plánovacie regióny (SPR)**, ktorých hranice zadefinuje príslušný VÚC a schváli ustanovená Rada partnerstva kraja. Pre každý SPR sa následne vypracúva špecifická stratégia, spracovaná vo forme **integrovanej územnej stratégie (IUS)** a obsahujúca špecifické ciele a operácie, vzťahujúce sa len na to-ktoré SPR. Cieľom je zabezpečiť adresnejšie operácie a podporu regiónom na medzistupni medzi regionálnou samosprávou (VÚC) a miestnou samosprávou (obce).

Tretí stupeň strategického plánovania budú stále tvoriť obce a mestá – tým je, samozrejme, ponechaná možnosť vypracovať si svoje vlastné PHSR (ak nevyužijú možnosť vypracovať si svoj PHSR ako súčasť spoločného programu rozvoja obcí). **Obec Povina** leží v Žilinskom samosprávnom kraji a v programovom období 2021-2027 je **súčasťou** strategicko-plánovacieho regiónu **SPR Kysuce**.

Zmena nastáva v rámci územného rozvoja. **Každý samosprávny kraj** na Slovensku a každé **územie udržateľného mestského rozvoja (UMR)**⁵, zadefinované Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie, si v rámci svojho PHRSR (resp. integrovanej územnej stratégie)⁶ definuje tzv. **Integrované investičné balíčky (resp. integrované projektové balíčky)**. Tie pozostávajú z kľúčových projektov (ktorých realizácia je pre implementáciu daného projektového balíka kľúčová, nosná; bez nej by realizácia celého integrovaného balíka nemala zmysel a investície by nepriniesli synergický efekt) a komplementárnych projektových balíkov (ktoré obsahujú indikatívne tematické projektové balíčky). Celý integrovaný projektový balík môže byť financovaný z rôznych zdrojov (napr. EŠIF, Plán obnovy, Fond pre spravodlivú transformáciu, tzv. Nórske fondy, úverové zdroje, vlastné zdroje, dotácie štátu a pod.). Tá časť integrovaného investičného balíka, ktorá bude financovaná len z EŠIF, sa nazýva **Integrovaná územná investícia (IUI, angl. skratka ITI)**.

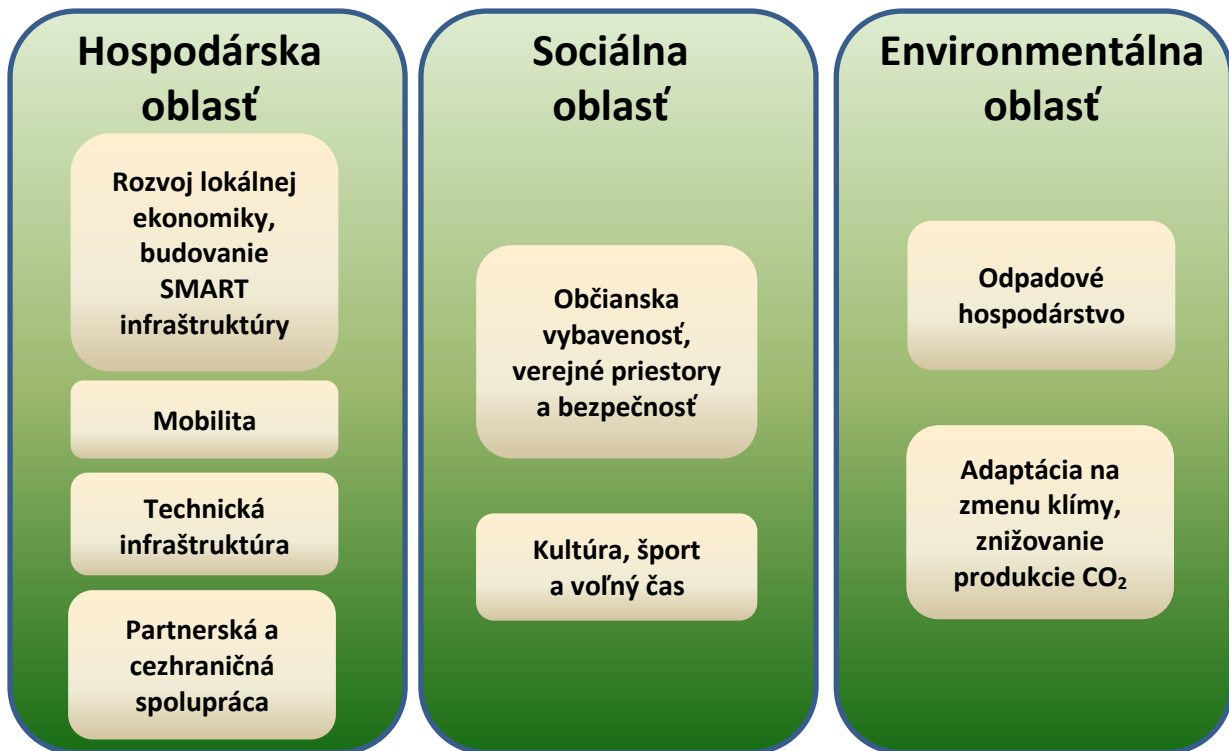
Integrovaný územný rozvoj v rámci územného programu by už teda nemal byť realizovaný výlučne formou dopytovo-orientovaných projektov (ako tomu bolo doposiaľ). Časť IUI bude schvaľovaná Radou partnerstva daného VÚC (bez potreby vyhlasovania dopytovo-orientovaných výziev; výhodou tohto spôsobu schvaľovania bude, že najprv Rada partnerstva VÚC schváli konkrétny projektový zámer na realizáciu, takže žiadateľ bude mať istotu, že jeho projektový zámer určite získa financie na realizáciu; potom dostane úspešný žiadateľ čas na dopracovanie a dodanie všetkej potrebnej dokumentácie, ako napr. samotná projektová dokumentácia, územné rozhodnutie, stavebné povolenie a pod.; tento prístup môže teda potenciálne ušetriť žiadateľom množstvo financií, úsilia a času – keďže tí nebudú povinní mať pripravenú celú dokumentáciu už v čase podania žiadosti o NFP, ale až po jej schválení) a časť IUI sa bude stále implementovať formou dopytovo-orientovaných výziev, vyhlasovaných štátnymi orgánmi (rovnakým spôsobom ako tomu bolo doteraz).

⁵ nazývané aj „mestská funkčná oblasť“

⁶ v prípade VÚC ide o PHRSR (pričom IUS môže byť integrálnou súčasťou PHRSR kraja alebo samostatnou stratégiou). V prípade území UMR podľa toho, či sa daný UMR rozhodol vypracovať si integrovanú územnú stratégiu vo forme spoločného programu rozvoja obcí na základe § 8a zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja alebo ako samostatnú stratégiu

Pre naplnenie strategickej vízie (pozri predchádzajúcu kapitolu) si teda obec Povina stanovila tri hlavné rozvojové oblasti a v rámci nich nasledovné priority:

- A.) **Hospodárska oblasť** – táto prioritná oblasť pozostáva zo 4 priorít: rozvoj lokálnej ekonomiky, budovanie SMART infraštruktúry (podpora malého a stredného podnikania, podpora miestnej hospodárskej základne, zavádzanie inovácií, rozvoj poľnohospodárstva, rozvoj digitalizácie, realizácia SMART riešení, skvalitňovanie verejných služieb), mobilita (rekonštrukcia starých a výstavba nových miestnych komunikácií a chodníkov), technická infraštruktúra (dobudovanie technickej vybavenosti obce – vodovod, kanalizácia) a partnerská spolupráca (spolupráca s partnerskými obcami).
- B.) **Sociálna oblasť** – prioritná oblasť pozostávajúca z 2 rozvojových priorít: občianska vybavenosť, verejné priestory a bezpečnosť (prevencia kriminality, skvalitnenie občianskej vybavenosti) a kultúra, šport a voľný čas (rekonštrukcia a výstavba športových a oddychových zariadení, podpora kultúrnych a športových podujatí a telies).
- C.) **Environmentálna oblasť** – tretia prioritná oblasť pozostáva z 2 rozvojových priorít: odpadové hospodárstvo (podpora triedeného zberu, zvyšovanie úrovne vytriedenia komunálnych odpadov) a adaptácia na zmenu klímy, znižovanie produkcie CO₂ (realizácia zelených a modrých investícií, zvyšovanie biodiverzity, využívanie obnoviteľných zdrojov energie, zvyšovanie energetickej efektívnosti budov, realizácia protipovodňových opatrení).

Prostredníctvom týchto troch prioritných oblastí a definovaných priorít, ktoré sú v programovej časti dokumentu rozpracované do jednotlivých opatrení a projektových zámerov, bude obec naplňať definovanú strategickú víziu rozvoja. Splnením jednotlivých cieľov a stanovených opatrení bude zabezpečovať zvyšovanie kvality života svojich obyvateľov.

Formulár 6 (S1): Hierarchia rozvojových cieľov

Vízia			
„Obec Povina je miestom s atraktívnym prostredím pre život. Všestranným rozvojom a využívaním svojho vnútorného potenciálu zabezpečuje zvyšovanie kvality života všetkých svojich obyvateľov, ktorým poskytuje kvalitné služby“			
Hlavný cieľ			
„zvýšiť kvalitu života obyvateľov obce aktívnym prístupom k podpore hospodárskej a sociálnej oblasti pri súčasnom zveľaďovaní životného prostredia obce“			
Prioritná oblasť	Hospodárska	Sociálna	Environmentálna
Strategický cieľ	Rozvíjať vnútorný potenciál územia, založený na podpore miestneho hospodárstva a vybudovanej dopravnej a technickej infraštruktúry	Podporovať skvalitňovanie občianskej vybavenosti a zabezpečovať pre obyvateľov dôstojné podmienky spoločenského vyžitia	Zabezpečiť pre obyvateľov obce ako aj jej návštevníkov kvalitné životné prostredie
Priority	<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj lokálnej ekonomiky, budovanie SMART infraštruktúry • Mobilita • Technická infraštruktúra • Partnerská a cezhraničná spolupráca 	<ul style="list-style-type: none"> • Občianska vybavenosť, verejné priestory a bezpečnosť • Kultúra, šport a voľný čas 	<ul style="list-style-type: none"> • Odpadové hospodárstvo • Adaptácia na zmenu klímy, znižovanie produkcie CO₂
Opatrenia	1.1 Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov 1.2 Rozvoj digitalizácie a SMART infraštruktúry, vrátane modernizácie verejných služieb 1.3 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry 1.4 Zlepšenie technickej vybavenosti obce 1.5 Spolupráca s partnerskými obcami	2.1 Skvalitňovanie verejných priestorov, vrátane zvyšovania bezpečnosti obyvateľov 2.2 Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti 2.3 Podpora spoločenského a kultúrneho života	3.1 Skvalitnenie nakladania s odpadmi a podpora zhodnocovania odpadov 3.2 Realizácia adaptačných a mitigačných opatrení na zmenu klímy, zelené a modré investície, zvyšovanie biodiverzity 3.3 Zvyšovanie energetickej efektívnosti budov, prechod na OZE 3.4 Zlepšenie existujúcej protipovodňovej infraštruktúry

Zdroj: vlastné spracovanie

C-Programová časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Programová časť PHSR nadväzuje na strategickú časť a obsahuje opatrenia a projektové zámery na zabezpečenie realizácie programu rozvoja, vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám. Táto časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti na úroveň opatrení a projektových zámerov. Táto časť obsahuje:

- konkrétne opatrenia a projektové zámery, vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám,
- súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

Opatrenia a projektové zámery podľa prioritných oblastí

V strategickú časť zadanú definované priority v rámci troch prioritných oblastí (hospodárskej, sociálnej, environmentálnej) obsahujú viaceré opatrenia, pričom každé opatrenie pozostáva z jedného alebo viacerých konkrétnych projektových zámerov. Tie sú plne v súlade s 5 hlavnými politickými cieľmi politiky súdržnosti Európskej únie na programové obdobie 2021-2027. Realizácia projektových zámerov v rámci zadaných opatrení podporí **inteligentnú transformáciu hospodárstva**, napomôže **prechodu na ekologickejšiu nízkouhlíkovú Európu**, posilní **mobilitu a digitalizáciu**, prispeje k budovaniu **sociálnejšej Európy** a posilní **miestny rozvoj** (samozrejme, myslí sa tu realizácia projektových zámerov na území obce – pričom tieto projektové zámery svojím malým dielom napomôžu realizácii systémových zmien v celoslovenskom a európskom meradle).

Všetky projektové zámery, ktoré samospráva plánuje v strednodobom horizonte realizovať, sú uvedené v nasledujúcom formulári. Niektoré projektové zámery sú pritom „zložitejšie“ – budú si vyžadovať napr. spracovanie projektovej dokumentácie, inžinierske činnosti, zapojenie väčšieho počtu osôb do manažmentu takéhoto projektu a pod. Zároveň sú tu však uvedené aj také projektové zámery, ktoré predstavujú spravidla jednoduchšie „činnosti“ (nie je potrebné realizovať ich ako projekt; spravidla ide „jednoduchšie“, menej náročné činnosti). Všetky takéto zámery – či už „jednoduchšie“ alebo „zložitejšie“ – budeme v tejto aj ďalších kapitolách označovať pod rovnakým názvom „**projektový zámer**“.

Všetky projektové zámery, ktoré sú v tomto PHSR zadané, môžu byť realizované v rámci **integrovanej investičnej balíkov**, zadaných či už v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja (**PHSR VÚC Žilina**) alebo v integrovanej územnej stratégii SPR Kysuce (**IUS SPR Kysuce**); môžu byť taktiež zahrnuté medzi **integrovane územné investície** (financované z EŠIF).

Formulár 7 (P1): Prehľad opatrení a projektových zámerov podľa oblastí

Prioritná oblasť 1 – HOSPODÁRSKA	
Opatrenie	Projektový zámer
1.1 Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov	Proj. zámer 1.1.1: Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci <ul style="list-style-type: none"> - príprava pozemkov, budov, priestorových a technických podmienok pre vznik nových služieb a rozvoj existujúcich podnikateľských aktivít - prenájom obecných pozemkov a budov - podpora subjektov Poviny hospodárstva a zhodnocovania drevnej hmoty - podpora poľnohospodárskych subjektov

	<p>Proj. zámer 1.1.2: Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov - zavádzanie nových produktov, zlepšených procesov, využívanie nových materiálov, zlepšovanie výrobných metód</p>
<p>1.2 Rozvoj digitalizácie a SMART infraštruktúry, vrátane modernizácie verejných služieb</p>	<p>Proj. zámer 1.2.1: Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejnú službu - realizácia podporných aktivít pri zavádzaní digitálnych riešení do spoločnosti (napr. v doprave, cestovnom ruchu, odpadovom hospodárstve, vo výrobných procesoch, pri poskytovaní elektronických služieb občanom a pod.)</p> <p>Proj. zámer 1.2.2: Zvyšovanie digitálnych zručností zamestnancov a obyvateľov obce - realizácia vzdelávacích aktivít pre zamestnancov pracujúcich v podnikoch a verejnej správe a pre miestnych obyvateľov</p>
<p>1.3 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry</p>	<p>Proj. zámer 1.3.1: Rekonštrukcia miestnej komunikácie v Tatarovciach - obnova poškodeného povrchu miestnej komunikácie</p> <p>Proj. zámer 1.3.2: Vybudovanie cesty na cintorín z pravej strany - výstavba novej miestnej komunikácie na cintorín</p> <p>Proj. zámer 1.3.3: Rekonštrukcia existujúcich a výstavba nových chodníkov okolo cesty E75 - obnova poškodeného povrchu existujúcich chodníkov - vybudovanie chodníkov pre peších</p> <p>Proj. zámer 1.3.4: Výstavba cyklistických chodníkov s prepojením na okolité obce, vrátane doplnkovej infraštruktúry - vybudovanie samostatných, od komunikácií stavebne oddelených cyklistických chodníkov - osadenie altánkov, lavičiek, informačných tabúl, nabíjačiek na elektrické bicykle a pod.</p>

	<p>Proj. zámer 1.3.5: Realizácia bezpečnostných prvkov v doprave - budovanie rôznych dopravno-bezpečnostných prvkov za účelom zvýšenia bezpečnosti obyvateľov (napr. merače rýchlosti, spomaľovače rýchlosti, osvetlenie prechodov, nástupné ostrovčeky a pod.).</p>
1.4 Zlepšenie technickej vybavenosti obce	<p>Proj. zámer 1.4.1: Rozšírenie verejnej vodovodnej siete - osadenie nového vodovodného potrubia</p> <p>Proj. zámer 1.4.2: Rozšírenie verejnej kanalizačnej siete do areálu ZŠ a pre bytové domy - osadenie nového kanalizačného potrubia - pripojenie kanalizačných vetiev na ČOV</p> <p>Proj. zámer 1.4.3: Rozšírenie verejného osvetlenia - osadenie ďalších stĺpov a bodov verejného osvetlenia - zapojenie SMART prvkov do manažmentu verejného osvetlenia</p>
1.5 Spolupráca s partnerskými obcami	<p>Proj. zámer 1.5.1: Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce - rozvoj spolupráce s partnerskými obcami/mestami</p>
Prioritná oblasť 2 – SOCIÁLNA	
Opatrenie	Projektový zámer
2.1 Skvalitňovanie verejných priestorov, vrátane zvyšovania bezpečnosti obyvateľov	<p>Proj. zámer 2.1.1: Rozšírenie kamerového systému - osadenie ďalších bezpečnostných kamier za účelom prevencie kriminality a protispoločenského správania v obci, príp. aj monitorovania bezpečnosti cestnej premávky</p> <p>Proj. zámer 2.1.2: Vybudovanie urnového hája na pohrebisku - úprava priestorov pohrebiska v záujme zabezpečenia možnosti ďalšieho z možných spôsobov pochovávanania</p> <p>Proj. zámer 2.1.3: Osadenie nového kríža na pohrebisku - umiestnenie kríža v priestoroch pohrebiska</p>
2.2 Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti	<p>Proj. zámer 2.2.1: Modernizácia obecného mobiliáru - údržba, obnova a rozšírenie mobiliáru na území obce (lavičky, koše, informačné tabule, altánky a pod.)</p>

	<p>Proj. zámer 2.2.2: Vybudovanie detských ihrísk</p> <ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie exteriérových priestorov na realizáciu voľnočasových aktivít - osadenie preliezok, hojdačiek a ďalších prvkov na hranie detí
2.3 Podpora spoločenského a kultúrneho života	<p>Proj. zámer 2.3.1: Podpora kultúrnych a športových podujatí</p> <ul style="list-style-type: none"> - podpora kultúrnych podujatí - podpora športových podujatí - podpora miestnych kultúrnych a športových telies
Prioritná oblasť 3 – ENVIRONMENTÁLNA	
Opatrenie	Projektový zámer
3.1 Skvalitnenie nakladania s odpadmi a podpora zhodnocovania odpadov	<p>Proj. zámer 3.1.1: Skvalitnenie systému zberu odpadov, zavádzanie SMART prvkov v odpadovom hospodárstve</p> <ul style="list-style-type: none"> - zvýšenie efektivity triedeného zberu odpadov - rozšírenie možností zberu tzv. zeleného biologicky rozložiteľného a kuchynského odpadu z domácností - rozširovanie ponuky triedeného zberu o ďalšie druhy odpadov - implementácia rôznych SMART prvkov za účelom kvalitatívneho zlepšenia nakladania s odpadmi
3.2 Realizácia adaptačných a mitigačných opatrení na zmenu klímy, zelené a modré investície, zvyšovanie biodiverzity	<p>Proj. zámer 3.2.1: Údržba a revitalizácia zelene na verejných priestranstvách, výsadba stromov a krov</p> <ul style="list-style-type: none"> - výkon starostlivosti o verejnú zeleň - výsadba novej zelene (stromy, kríky, tráva, kvety a pod.) za účelom rozširovania zelených plôch v intraviláne obce <p>Proj. zámer 3.2.2: Realizácia ďalších adaptačných opatrení a opatrení na zvyšovanie biodiverzity v sídelnom prostredí</p> <ul style="list-style-type: none"> - v spolupráci rôznymi subjektmi realizácia rôznych ďalších adaptačných opatrení, ako napr. dažďová záhrada, hmyzí hotel, včelia záhrada, vodná fontána, zelené parkovisko a pod.
3.3 Zvyšovanie energetickej efektívnosti budov, prechod na OZE	<p>Proj. zámer 3.3.1: Výstavba fotovoltických elektrární na strechách obecných budov</p> <ul style="list-style-type: none"> - osadenie príslušnej techniky na výrobu elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov energie

	<p>Proj. zámer 3.3.2: Podpora využívania obnoviteľných a alternatívnych zdrojov energie vo verejných budovách a na verejných plochách</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizácia ďalších podporných krokov na využívanie OZE a AZE (napr. zateplovanie budov, výmena kotlov a pod.) <p>Proj. zámer 3.3.3: Komplexná obnova budovy bývalej školy v Tatarovciach, vrátane zvýšenia jej energetickej efektívnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - výmena poškodenej strešnej krytiny - zateplenie budovy, úprava fasády - výmena otvorových výplní - rekonštrukcia interiérových priestorov (elektroinštalácia, rozvody vody a kúrenia, výmena kotlov, omietky, podlahy) - obstaranie vnútorného vybavenia
<p>3.4 Zlepšenie existujúcej protipovodňovej infraštruktúry</p>	<p>Proj. zámer 3.4.1: Realizácia protipovodňových a vodozádržných opatrení</p> <ul style="list-style-type: none"> - vykonanie potrebných úprav na miestnych vodných tokoch, ktoré sa počas príválových alebo dlhotrvajúcich dažďov vylievajú a predstavujú ohrozenie pre ich okolie - realizácia vodozádržných opatrení v extraviláne aj intraviláne obce

Zdroj: Obecný úrad Povina, vlastné spracovanie

Súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov

Súčasťou programovej časti je aj stanovenie ukazovateľov pre hodnotenie PHSR. Ukazovatele výsledkov a dopadov pre PHSR obce sú spracované v nasledujúcom formulári. Rozdelené sú do troch kategórií:

- ukazovatele výstupu – práce, tovary a služby, financované počas realizácie aktivít projektu,
- ukazovatele výsledku – okamžitý efekt realizácie aktivít projektu, príp. služby poskytnuté cieľovej skupine,
- ukazovatele dopadu – dlhodobý efekt vplyvu na danú prioritnú oblasť alebo cieľovú skupinu.

Východiskové hodnoty dopadových ukazovateľov v rámci hodnotenia dopadov pre PHSR obce boli stanovené spravidla ako nulové v roku 2024, cieľové hodnoty boli stanovené pre roky 2027 a 2030.

Formulár 8 (P2): Zoznam merateľných ukazovateľov v rámci jednotlivých opatrení PHSR

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Informačný zdroj/odkaz	Merná jednotka	Východisková hodnota		Cieľová hodnota	
				2024	2027	2030	
Hospodárska oblasť							
Opatrenie 1.1. - Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov							
Výsledok	Podpora podnikateľa	OcÚ	počet / rok	0	1	2	
Opatrenie 1.2. - Rozvoj digitalizácie a SMART infraštruktúry, vrátane modernizácie verejných služieb							
Výsledok	Realizované digitálne riešenia	OcÚ, zamestnávateľa	počet	0	2	4	
Opatrenie 1.3. - Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry							
Výsledok	Zrekonštr. komunikácia v Tatarovciach	OcÚ	objekt	0	1	1	
Výsledok	Vybudovaná nová cesta na cintorín (z pravej strany)	OcÚ	objekt	0	1	1	
Výsledok	Novo vybudované chodníky	OcÚ	súbor objektov	0	0	1	
Výsledok	Zrekonštr. chodníky	OcÚ	súbor objektov	0	1	1	

Výsledok	Novo vybudované cyklistické chodníky	OcÚ	súbor objektov	0	0	1
Výsledok	Vybudovaná doplnková infraštruktúra pri cyklistických chodníkoch	OcÚ	súbor objektov	0	0	1
Výsledok	Zrealizované bezpečnostné prvky v doprave	OcÚ	súbor objektov a aktivít	0	1	1
Opatrenie 1.4. - Zlepšenie technickej vybavenosti obce						
Výsledok	Rozšírená vodovodná a kanalizačná sieť	OcÚ	súbor objektov	0	0	1
Výstup	Nové body verejného osvetlenia	OcÚ	počet	0	5	15
Opatrenie 1.5. - Spolupráca s partnerskými obcami						
Výsledok	Podporené partnerské projekty	OcÚ	počet	0	3	5
Sociálna oblasť						
Opatrenie 2.1. - Skvalitňovanie verejných priestorov, vrátane zvyšovania bezpečnosti obyvateľov						
Výstup	Nové kamery monitorujúce verejné priestory	OcÚ	počet	0	10	10
Výsledok	Nižší počet priestupkov	OcÚ, Polícia	%	0	20	40
Výstup	Zriadený urnový háj	OcÚ	súbor objektov	0	1	1
Výstup	Osadený kríž na pohrebisku	OcÚ	objekt	0	1	1
Opatrenie 2.2. - Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti						
Výsledok	Modernizovaný mobiliár na území celej obce	OcÚ	súbor objektov	0	0	1
Výstup	Vybudované detské ihriská	OcÚ	súbor objektov	0	1	2
Opatrenie 2.3. - Podpora spoločenského, kultúrneho a športového života						
Výsledok	Zrealizované kultúrne a športové podujatia	OcÚ	počet/rok	7	9	11
Výsledok	Podporené subjekty	OcÚ	počet/rok	2	3	4
Environmentálna oblasť						

Opatrenie 3.1. - Skvalitnenie nakladania s odpadmi a podpora zhodnocovania odpadov						
Výsledok	Skvalitnený systém zberu odpadov	OcÚ	súbor aktivít	0	1	1
Výsledok	Úroveň vytriedenia odpadov	OcÚ	%	52	60	70
Opatrenie 3.2. - Realizácia adaptačných a mitigačných opatrení na zmenu klímy, zelené a modré investície, zvyšovanie biodiverzity						
Výsledok	Revitalizovaná zeleň na verejných priestranstvách	OcÚ	súbor objektov	0	1	1
Výsledok	Realizované ďalšie adaptačné opatrenia	OcÚ	súbor aktivít	0	1	1
Opatrenie 3.3. - Zvyšovanie energetickej efektívnosti budov, prechod na OZE						
Výstup	Osadené fotovoltaické panely na obecných budovách	OcÚ	súbor objektov	0	0	1
Výsledok	Obnovená budova bývalej školy v Tatarovciach	OcÚ	objekt	0	1	1
Výsledok	Nižšia spotreba energie v budovách	OcÚ	%	0	30	60
Opatrenie 3.4. - Zlepšenie existujúcej protipovodňovej infraštruktúry						
Výstup	Zrealizované protipovodňové a vodozádržné opatrenia	OcÚ	súbor aktivít	0	1	1

Zdroj: MDVRR 2015, Obecný úrad Povina, vlastné spracovanie

D-Realizačná časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovenia merateľných ukazovateľov a vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov. Realizačná časť obsahuje:

- akčný plán,
- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia,
- stručný popis komunikačnej stratégie PHSR k jednotlivým cieľovým skupinám,
- popis systému monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR.

Akčný plán obce

Akčný plán predstavuje konkrétny harmonogram činností súvisiacich s rozvojom obce v nadväznosti na prioritné oblasti sociálno-ekonomického rozvoja. Tento plán vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych projektových zámernov. Obsahuje predpokladané termíny plnenia jednotlivých úloh, zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie a predpokladanú (odhadovanú) výšku zdrojov na ich realizáciu.

Formulár 9 (R1): Akčný plán

Opatrenie, projektový zámer	Odhadovaný termín realizácie	Financovanie (tis. eur)	Zodpovedný
HOSPODÁRSKA OBLASŤ			
PRIORITA: ROZVOJ LOKÁLNEJ EKONOMIKY, BUDOVANIE SMART INFRAŠTRUKTÚRY			
Opatrenie 1.1: Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov			
<i>Proj. zámer 1.1.1: Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci</i>	od 2024 priebežne	2,00	obec
<i>Proj. zámer 1.1.2: Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov</i>	od 2024 priebežne	1,00	obec, firmy
Opatrenie 1.2: Rozvoj digitalizácie a SMART infraštruktúry, vrátane modernizácie verejných služieb			
<i>Proj. zámer 1.2.1: Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejné služby</i>	od 2024 priebežne	3,00	obec, firmy
<i>Proj. zámer 1.2.2: Zvyšovanie digitálnych zručností zamestnancov a obyvateľov obce</i>	od 2024 priebežne	1,00	obec
PRIORITA: MOBILITA			
Opatrenie 1.3: Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry			
<i>Proj. zámer 1.3.1: Rekonštrukcia miestnej komunikácie v Tatarovciach</i>	2024-2026	30,00	obec
<i>Proj. zámer 1.3.2: Vybudovanie cesty na cintorín z pravej strany</i>	2025-2027	40,00	obec
<i>Proj. zámer 1.3.3: Rekonštrukcia existujúcich a výstavba nových chodníkov okolo cesty E75</i>	2024-2028	90,00	obec, SR

Proj. zámer 1.3.4: Výstavba cyklistických chodníkov s prepojením na okolité obce, vrátane doplnkovej infraštruktúry	2025-2028	300,00	obec, VÚC, SR
Proj. zámer 1.3.5: Realizácia bezpečnostných prvkov v doprave	2024-2030	20,00	obec, SR
PRIORITA: TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA			
Opatrenie 1.4: Zlepšenie technickej vybavenosti obce			
Proj. zámer 1.4.1: Rozšírenie verejnej vodovodnej siete	2024-2030	50,00	obec
Proj. zámer 1.4.2: Rozšírenie verejnej kanalizačnej siete do areálu ZŠ a pre bytové domy	2025-2028	150,00	obec
Proj. zámer 1.4.3: Rozšírenie verejného osvetlenia	2025-2030	15,00	obec
PRIORITA: PARTNERSKÁ A CEZHRANIČNÁ SPOLUPRÁCA			
Opatrenie 1.5: Spolupráca s partnerskými obcami			
Proj. zámer 1.5.1: Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce	od 2024 priebežne	4,00	obec
SOCIÁLNA OBLASŤ			
PRIORITA: OBČIANSKA VYBAVENOSŤ, VEREJNÉ PRIESTORY A BEZPEČNOSŤ			
Opatrenie 2.1: Skvalitňovanie verejných priestorov, vrátane zvyšovania bezpečnosti obyvateľov			
Proj. zámer 2.1.1: Rozšírenie kamerového systému	2024-2025	15,00	obec
Proj. zámer 2.1.2: Vybudovanie urnového hája na pohrebisku	2025	5,00	obec
Proj. zámer 2.1.3: Osadenie nového kríža na pohrebisku	2024-2025	10,00	obec, cirkev
Opatrenie 2.2: Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti			
Proj. zámer 2.2.1: Modernizácia obecného mobiliáru	2024-2030	15,00	obec
Proj. zámer 2.2.2: Vybudovanie detských ihrísk	2024-2030	30,00	obec
PRIORITA: KULTÚRA, ŠPORT A VOĽNÝ ČAS			
Opatrenie 2.3: Podpora spoločenského, kultúrneho a športového života			
Proj. zámer 2.3.1: Podpora kultúrnych a športových podujatí a telies	od 2024 priebežne	,00	obec
ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ			
PRIORITA: ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO			
Opatrenie 3.1: Skvalitnenie nakladania s odpadmi a podpora zhodnocovania odpadov			
Proj. zámer 3.1.1: Skvalitnenie systému zberu odpadov, zavádzanie SMART prvkov v odpadovom hospodárstve	2024-2025	5,00	obec
PRIORITA: ADAPTÁCIA NA ZMENU KLÍMY, ZNIŽOVANIE PRODUKCIE CO₂			
Opatrenie 3.2: Realizácia adaptačných a mitigačných opatrení na zmenu klímy, zelené a modré investície, zvyšovanie biodiverzity			
Proj. zámer 3.2.1: Údržba a revitalizácia zelene na verejných priestranstvách, výsadba stromov a krov	2024-2030	120,00	obec

Proj. zámer 3.2.2: Realizácia ďalších adaptačných opatrení a opatrení na zvyšovanie biodiverzity v sídelnom prostredí	2025-2028	60,00	obec
Opatrenie 3.3: Zvyšovanie energetickej efektívnosti budov, prechod na OZE			
Proj. zámer 3.3.1: Výstavba fotovoltaických elektrární na strechách obecných budov	2025-2028	200,00	obec
Proj. zámer 3.3.2: Podpora využívania obnoviteľných a alternatívnych zdrojov energie vo verejných budovách a na verejných plochách	2024-2030	150,00	obec
Proj. zámer 3.3.3: Komplexná obnova budovy bývalej školy v Tatarovciach, vrátane zvýšenia jej energetickej efektívnosti	2025-2028	400,00	obec
Opatrenie 3.4: Zlepšenie existujúcej protipovodňovej infraštruktúry			
Proj. zámer 3.4.1: Realizácia protipovodňových a vodozádržných opatrení	2024-2030	300,00	obec, SR

Zdroj: vlastné spracovanie

Administratívne, organizačné a inštitucionálne zabezpečenie PHSR

Vypracovaním a schválením tohto programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja plní obec jeden zo základných princípov regionálnej politiky, ktorým je princíp programovania. Implementácia navrhovaných projektových zámerov si bude vyžadovať konkrétnych ľudí, ktorí budú tieto zábery uskutočňovať od začiatku do konca a ktorí za nich budú aj zodpovední. Vzhľadom na poddimenzovanosť samosprávy z aspektu ľudských zdrojov sa predpokladá, že niektoré projektové zábery bude potrebné realizovať v spolupráci s externými poradcami, odborníkmi, príp. špecializovanými firmami.

V systéme riadenia a implementácie PHSR je **Riadiacim orgánom** na úrovni obce obecný úrad prostredníctvom starostu obce. Ten zodpovedá za systém riadenia PHSR, ako aj za systém čerpania získaných dotácií, použitia úverových zdrojov a v prípade získania pomoci zo štrukturálnych fondov aj za čerpanie tejto pomoci. Obecné zastupiteľstvo plní úlohu **Monitorovacieho výboru**. **Orgánom auditu** je hlavný kontrolór a príslušná komisia OcZ, ak je zriadená. Funkciu **Platobného orgánu** vykonáva ekonomické oddelenie OcÚ a príslušné oddelenia OcÚ plnia funkciu **Sprostredkovateľského orgánu**. PHSR ako aj všetky jeho zmeny a doplnky schvaľuje obecné zastupiteľstvo (Inštitút priestorového plánovania, 2016).

Samospráva bude raz ročne získavať a spracovávať pripomienky poslancov, zamestnancov OcÚ, partnerov a verejnosti. Spracovanie pripomienok bude trvať do stanoveného termínu (napr. do septembra príslušného roku), kedy bude zastupiteľstvu predložené hodnotenie PHSR za predchádzajúci rok a aj jeho prípadná aktualizácia. Obecné zastupiteľstvo vo vzťahu k realizácii PHSR berie na vedomie návrh strategickej časti dokumentu, schvaľuje celý dokument PHSR a každoročne schvaľuje vyhodnotenie jeho plnenia. Úlohou obecného zastupiteľstva je taktiež schvaľovanie spolufinancovania pripravovaných projektov. Obecné zastupiteľstvo teda každoročne schvaľuje hodnotiace a monitorovacie správy a rozhoduje o prípadných zmenách a aktualizácii programu.

Stručný popis komunikačnej stratégie

Súčasťou každého z pripravovaných a realizovaných projektov PHSR budú, či už z dôvodu povinného informovania a publicity (najmä pri projektoch financovaných z EŠIF) alebo v rámci komunikácie medzi obcou a cieľovými skupinami pri príprave a realizácii projektov, rôzne formy komunikácie. V prípade realizácie projektov z EŠIF budú v záujme informovania verejnosti osadené informačné tabule, príp. budú organizované úvodné a záverečné konferencie, semináre, workshopy, rôzne informačné stretnutia a pod.

V podmienkach obce prebieha komunikácia predovšetkým osobným stykom verejnosti a záujmových skupín s jej volenými orgánmi a zamestnancami. Významným komunikačným kanálom najmä pre mladšie a stredné vekové kategórie obyvateľstva je webová stránka obce. Staršie vekové kategórie uprednostňujú najmä obecný rozhlas, úradnú tabuľu a osobné podanie. Ďalším nástrojom komunikácie budú pozvánky na priamu účasť verejnosti na zasadnutiach obecného zastupiteľstva. Prostredníctvom uvedených komunikačných kanálov bude až do ukončenia platnosti PHSR prebiehať neustála komunikácia s obyvateľmi týkajúca sa realizácie tohto Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

Systém monitorovania a hodnotenia

Cieľom systému monitorovania a hodnotenia je získavanie informácií o reálnom plnení PHSR a o jeho prípadnom negatívnom vývoji. Dôsledkom dobrého nastavenia systému monitorovania a hodnotenia bude prípadná zmena spôsobu realizácie, podľa potreby aj definovanie a prijatie nových opatrení. Ako už bolo spomenuté vyššie, samospráva bude raz ročne (do začiatku prípravy rozpočtu na ďalší rok) získavať a spracovávať pripomienky poslancov, zamestnancov OcÚ, zainteresovaných partnerov a verejnosti. Spracovanie pripomienok bude trvať do stanoveného termínu, kedy bude zastupiteľstvu predložené hodnotenie PHSR za predchádzajúci rok a aj jeho prípadná aktualizácia.

Monitorovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja sa teda bude vykonávať priebežne počas celého trvania PHSR až do ukončenia jeho platnosti. Tento proces bude vychádzať z údajov uvedených vo Formulári P2 – ukazovatele výstupu, výsledku a dopadu projektu. Výstupom monitorovania PHSR bude monitorovacia správa za príslušný rok schválená obecným zastupiteľstvom, ktorej súčasťou môže byť aj prípadná monitorovacia správa schválená riadiacim orgánom v rámci implementácie projektov z EŠIF. Za prípravu monitorovacej správy konkrétneho projektu bude zodpovedať jeho garant podľa povahy projektu. Za prípravu monitorovacej správy PHSR bude zodpovedať samospráva obce – či už prostredníctvom starostu obce, hlavného kontrolóra, poslancov, zamestnancov obecného úradu, príp. inej poverenej osoby.

Formulár 10 (R5): Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PHSR počas jeho platnosti 2024-2030		
Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania / periodicita
Strategické hodnotenie	najskôr v roku 2026	podľa rozhodnutia obce a vzniknutej spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie	v prípade potreby	kontrola súladu programu s reálnou situáciou
Tematické hodnotenie časti PHSR	2027	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	v prípade potreby	pri značnom odklone od stanovených cieľov; pri návrhu na revíziu PHSR
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti	2024-2030	na základe rozhodnutia starostu, kontrolného orgánu, podnetu poslancov, správy auditu a pod.

Zdroj: vlastné spracovanie

E-Finančná časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce. Táto časť obsahuje:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, projektových zámerov za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území,
- hodnotiacu tabuľku pre výber projektových zámerov.

Indikatívny finančný plán

Výška potrebných finančných prostriedkov je v tomto PHSR uvedená pri jednotlivých projektových zámeroch a opatreniach. Uvedené sumy sú stanovené odhadom, keďže bez spracovania projektovej dokumentácie nie je možné ex-ante určiť predpokladanú sumu, potrebnú na realizáciu projektového zámeru. Navyše, táto suma sa ešte mení po realizácii verejného obstarávania. Pri rozhodovaní o financovaní jednotlivých projektových zámerov sa bude prihliadať na ich dôležitosť a na ich prínos pre rozvoj obce. Niektoré projektové zábery sa budú môcť realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, iné si však budú vyžadovať náročnejšie zdroje z hľadiska finančného aj personálneho zabezpečenia.

Potenciálne zdroje, ktoré sa samospráva môže snažiť získať na realizáciu opatrení a projektových zámerov, uvedených v tomto PHSR, sú najmä:

- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov (napr. Environmentálny fond, ŠFRB, ...),
- financovanie z národných projektov (napr. úrady práce, soc. vecí a rodiny – AOTP...),
- rozpočet samosprávneho kraja,
- európske štrukturálne a investičné fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- Svetová banka,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR,
- sponzorské dary podnikateľov, súkromných osôb, neziskového sektora a pod.,
- vlastné zdroje (rozpočet obce).

Celkovým prehľadom plánovaných finančných prostriedkov počas celej doby platnosti schváleného PHSR je Indikatívny rozpočet – sumarizácia.

Formulár 11 (F1): Indikatívny rozpočet - sumarizácia

Oblasť	rok							Spolu (tis. €)
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Hospodárska	16,10	176,60	319,60	124,80	34,70	24,90	9,30	706,00
Sociálna	14,00	29,00	12,00	10,00	14,00	12,00	4,00	95,00
Environmentálna	28,00	158,00	530,00	263,00	108,00	108,00	40,00	1 235,00
SPOLU (tis. €)	58,10	363,60	861,60	397,80	156,70	144,90	53,30	2 036,00

Zdroj: vlastné spracovanie

Model viaczdrojového financovania a finančný rámec

Financovanie jednotlivých projektových zámerov sa bude realizovať z viacerých zdrojov, pričom závisieť bude od aktuálnej finančnej situácie obce a aktuálnych potrieb. Financovanie sa tak bude opierať o zdroje obce, o národné zdroje, o zdroje z EŠIF, VÚC, o súkromné a ďalšie zdroje.

Intervenčná matica predstavuje odhad objemu potrebných zdrojov na realizáciu jednotlivých projektových zámerov. Finálna podoba a konkrétna výška investícií bude známa až po vypracovaní projektovej dokumentácie k tomu-ktorému projektovému zámeru (ak relevantné) a vychádzať bude najmä z procesu verejného obstarávania.

Formulár 12 (F5): Model viaczdrojového financovania – intervenčná matica

Viaczdrojové financovanie (tis. eur)								
Opatrenie	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje	Iné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu		
Opatrenie 1.1	3,00		2,00		1,00	3,00		
Opatrenie 1.2	4,00		2,00		2,00	4,00		
Opatrenie 1.3	480,00	391,00	58,00		31,00	480,00		
Opatrenie 1.4	215,00	42,50	147,50		25,00	215,00		
Opatrenie 1.5	4,00			2,00	2,00	4,00		
Opatrenie 2.1	30,00		14,00		16,00	30,00		
Opatrenie 2.2	45,00		10,00	5,00	20,00	35,00	10,00	
Opatrenie 2.3	20,00			5,00	15,00	20,00		
Opatrenie 3.1	5,00				5,00	5,00		
Opatrenie 3.2	180,00	153,00	18,00		9,00	180,00		
Opatrenie 3.3	750,00	637,50	75,00		37,50	750,00		
Opatrenie 3.4	300,00	255,00	30,00		15,00	300,00		
SPOLU	2 036,00	1 479,00	356,50	12,00	178,50	2 026,00	10,00	0,00

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Finančný rámec na realizáciu PHSR pre potreby súhrnného prehľadu plánovaných projektových zámerov je formulárom s podrobnou štruktúrou plánovaných finančných prostriedkov na opatrenia a projektové zámery PHSR na celé jeho obdobie. Obsahuje podrobné členenie predpokladaných finančných zdrojov, potrebných na realizáciu jednotlivých projektových zámerov.

Formulár 13 (F2): Finančný rámec pre realizáciu PHSR

Číslo opatrenia	Kód a názov projektového zámeru	Klasifikácia stavieb - trieda	Hlavný ukazovateľ výsledku, dopadu	Termín začatia a ukončenia realizácie projekt. zámeru	RN Spolu (tis. eur)	Verejné zdroje celkom	Verejné zdroje		Súkromné zdroje	Úverové zdroje	EIB príspevok (informatívne)	Iné zdroje
				rok			a=b+e+f+g+h	b=c+d				
I. Hospodárska oblasť					706,00 €	706,00 €	272,50 €	433,50 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Opat. 1.1	1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci		rozvinutie lokálnej ekonomiky	2024-2030	2,00 €	2,00 €	2,00 €					
	1.1.2 Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov		rozvinutie lokálnej ekonomiky	2024-2030	1,00 €	1,00 €	1,00 €					
Opat. 1.2	1.2.1 Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejné služby		rozvinutie lokálnej ekonomiky	2024-2030	3,00 €	3,00 €	3,00 €					
	1.2.2 Zvyšovanie digitálnych zručností zamestnancov a obyvateľov obce		zvýšená zamestnanosť obyvateľstva	2024-2030	1,00 €	1,00 €	1,00 €					
Opat. 1.3	1.3.1 Rekonštrukcia miestnej komunikácie v Tatarovciach	2112 - Miestne komunikácie	zabezpečený kvalitný prístup k domom a bytom; zvýšená bezpečnosť chodcov	2024-2026	30,00 €	30,00 €	4,50 €	25,50 €				

	1.3.2 Vybudovanie cesty na cintorín z pravej strany	2112 - Miestne komunikácie	zabezpečený kvalitný prístup na cintorín	2025-2027	40,00 €	40,00 €	6,00 €	34,00 €				
	1.3.3 Rekonštrukcia existujúcich a výstavba nových chodníkov okolo cesty E75	2112 - Miestne komunikácie	zvýšená bezpečnosť chodcov	2024-2028	90,00 €	90,00 €	13,50 €	76,50 €				
	1.3.4 Výstavba cyklistických chodníkov s prepojením na okolité obce, vrátane doplnkovej infraštruktúry	2112 - Miestne komunikácie	vyšší počet turistov v obci; lepšie zdravie obyvateľov	2025-2028	300,00 €	300,00 €	45,00 €	255,00 €				
	1.3.5 Realizácia bezpečnostných prvkov v doprave	2112 - Miestne komunikácie	nižší počet kolíznych situácií v obci; vyššia bezpečnosť obyvateľov	2024-2030	20,00 €	20,00 €	20,00 €					
Opat. 1.4	1.4.1 Rozšírenie verejnej vodovodnej siete	2222 - Miestne potrubné rozvody vody	vodovodná sieť dostupná všetkým obyvateľom a pre všetky budovy	2024-2030	50,00 €	50,00 €	7,50 €	42,50 €				
	1.4.2 Rozšírenie verejnej kanalizačnej siete do areálu ZŠ a pre bytové domy	2223 - Miestne kanalizácie	kanalizačná sieť dostupná všetkým obyvateľom a pre všetky budovy	2025-2028	150,00 €	150,00 €	150,00 €					
	1.4.3 Rozšírenie verejného osvetlenia	2224 - Miestne elektrické a telekomunikačné rozvody a vedenia	verejné osvetlenie dostupné v celej obci	2025-2030	15,00 €	15,00 €	15,00 €					
Opat. 1.5	1.5.1 Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce		3 podporené partnerské projekty	2024-2030	4,00 €	4,00 €	4,00 €					
II. Sociálna oblasť					95,00 €	85,00 €	85,00 €	0,00 €	10,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Opat. 2.1	2.1.1 Rozšírenie kamerového systému	2224 - Miestne elektrické a telekomunikačné rozvody a vedenia	vyššia bezpečnosť obyvateľov	2024-2025	15,00 €	15,00 €	15,00 €					

	2.1.2 Vybudovanie urnového hája na pohrebisku	1272 - Budovy a miesta na vykonávanie náboženských aktivít	širšie možnosti pochovávanía	2025	5,00 €	5,00 €	5,00 €						
	2.1.3 Osadenie nového kríža na pohrebisku	1272 - Budovy a miesta na vykonávanie náboženských aktivít	kvalitnejšie verejné priestory	2024-2025	10,00 €	10,00 €	10,00 €						
Opat. 2.2	2.2.1 Modernizácia obecného mobiliáru		kvalitnejšie verejné priestory	2024-2030	15,00 €	15,00 €	15,00 €						
	2.2.2 Vybudovanie detských ihrísk	2411 - Športové ihriská	verejnú realizujúcu voľnočasové aktivity	2024-2030	30,00 €	20,00 €	20,00 €	10,00 €					
Opat. 2.3	2.3.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí a telies		kultúrne a športové podujatia konané na území obce	2024-2030	20,00 €	20,00 €	20,00 €						
III. Environmentálna oblasť					1 235,00 €	1 235,00 €	189,50 €	1 045,50 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	
Opat. 3.1	3.1.1 Skvalitnenie systému zberu odpadov, zavádzanie SMART prvkov v odpadovom hospodárstve		skvalitnený systém triedeného zberu, vyššia úroveň vytriedenia odpadov	2024-2025	5,00 €	5,00 €	5,00 €						
Opat. 3.2	3.2.1 Údržba a revitalizácia zelene na verejných priestranstvách, výsadba stromov a krov		kvalitnejšia zeleň	2024-2030	120,00 €	120,00 €	18,00 €	102,00 €					
	3.2.2 Realizácia ďalších adaptačných opatrení a opatrení na zvyšovanie biodiverzity v sídelnom prostredí		realizované dodatočné adaptačné opatrenia	2025-2028	60,00 €	60,00 €	9,00 €	51,00 €					

Opat. 3.3	3.3.1 Výstavba fotovoltaických elektrární na strechách obecných budov		vyšší podiel elektrickej energie získanej z OZE	2025-2028	200,00 €	200,00 €	30,00 €	170,00 €				
	3.3.2 Podpora využívania obnoviteľných a alternatívnych zdrojov energie vo verejných budovách a na verejných plochách		vyšší podiel elektrickej energie získanej z OZE	2024-2030	150,00 €	150,00 €	22,50 €	127,50 €				
	3.3.3 Komplexná obnova budovy bývalej školy v Tatarovciach, vrátane zvýšenia jej energetickej efektívnosti	1261 - Budovy na kultúrnu a verejnú zábavu	kvalitné priestory pre organizáciu kultúrno-spoločenských podujatí	2025-2026	400,00 €	400,00 €	60,00 €	340,00 €				
Opat. 3.4	3.4.1 Realizácia protipovodňových a vodozádržných opatrení	2152 - Priehrady	žiadne škody na životoch a majetku v dôsledku povodní	2024-2030	300,00 €	300,00 €	45,00 €	255,00 €				
Celkom					2 036,00 €	2 026,00 €	547,00 €	1 479,00 €	10,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €

Zdroj: Obecný úrad Povina, vlastné spracovanie

System hodnotenia a zaradovania projektových zamerov do financovania

Dôležitým momentom v procese realizácie PHSR bude schvaľovanie financovania jednotlivých projektových zamerov obecným zastupiteľstvom. Pri ich výbere bude preto nutné prihliadať na ich dôležitosť a význam či už z legislatívneho hľadiska alebo vo vzťahu k rozvoju obce.

Nasledujúca hodnotiacia tabuľka pre výber projektových zamerov je upravená pre potreby obce. Najvyššiu prioritu (úroveň dôležitosti) majú projektové zámery, ktorých realizácia vyplýva priamo z legislatívy a projektové zámery, ktoré budú riešiť výrazne naliehavú havarijnú alebo mimoriadnu situáciu. Kategória s vysokou prioritou zahŕňa projektové zámery s oporou vo VZN obce, projektové zámery Miestnej akčnej skupiny, oblastnej organizácie cestovného ruchu, projektové zámery s vydaným právoplatným stavebným povolením (príp. aj projektové zámery s ukončeným procesom verejného obstarávania), projektové zámery, na ktoré sa dajú získať zdroje z EŠIF a/alebo ich realizácia je zároveň nutná pre rozvoj obce a projektové zámery, ktoré majú vysokú podporu u obyvateľstva. Kategória so strednou úrovňou dôležitosti obsahuje tie projektové zámery, ktoré majú možnosť byť spolufinancované z európskych štrukturálnych a investičných fondov a/alebo ich realizácia je zároveň vhodná pre rozvoj obce. Kategóriu 4 a 5 predstavujú projektové zámery nachádzajúce sa vo fáze úvah (bez spracovania prvotných analýz, projektovej dokumentácie, stavebného povolenia a pod.).

Formulár 14 (F3): Hodnotiacia tabuľka pre výber projektových zamerov

Kategória	Úroveň dôležitosti	Hodnotiace kritérium (podmienky pre zaradenie do úrovne dôležitosti)	Projektové zámery
1	Najvyššia	a) projektové zámery vyplývajúce zo zákona alebo legislatívy EÚ b) projektové zámery riešiace havarijnú alebo mimoriadnu situáciu	
2	Vysoká	a) projektové zámery s oporou vo VZN obce b) projektové zámery s právoplatným stavebným povolením c) projektové zámery MAS d) projektové zámery OOCR e) projektové zámery miestnych rozvojových organizácií f) projektové zámery s vysokou podporou obyvateľov g) projektové zámery s potenciálom spolufinancovania z EŠIF a z iných zdrojov a/alebo projektové zámery, ktorých realizácia je pre rozvoj obce nutná	1.3.1; 1.3.2; 1.3.3; 1.3.5; 1.4.1; 1.4.2; 1.4.3; 1.5.1; 2.1.1; 2.1.2; 2.1.3; 2.2.2; 2.3.1; 3.1.1; 3.2.1; 3.3.1; 3.3.2; 3.3.3; 3.4.1;
3	Stredná	projektové zámery s potenciálom spolufinancovania z EŠIF a z iných zdrojov a/alebo projektové zámery, ktorých realizácia je pre rozvoj obce vhodná	1.1.2; 1.2.1; 1.2.2; 1.3.4; 2.2.1; 3.2.2;
4	Nízka	projektové zámery v štádiu zamerov / úvah	1.1.1;
5	Najnižšia	ostatné	

Zdroj: vlastné spracovanie

Záver

Formulár 15 (Z1): Schválenie PHSR

Schválenie PHSR	
Dokument	<p><u>Názov dokumentu:</u> Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Povina na roky 2024-2030</p> <p><u>Štruktúra dokumentu:</u> dokument je štruktúrovaný podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, podľa Metodiky tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja, vydanéj Úradom podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, január 2020, Metodiky na spracovanie Programu rozvoja obce, vydanéj Inštitútom priestorového plánovania, september 2016 a podľa Metodiky na vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC, vydanéj Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015.</p>
Spracovanie	<p><u>Forma a obdobie spracovania:</u> spracovanie PHSR vykonala obec v partnerstve s externým odborníkom, ktorý koordinoval proces tvorby dokumentu a zabezpečoval dodržiavanie metodických postupov. Dokument bol spracovaný v zime 2023/2024.</p> <p><u>Riadiaci tím:</u> riadiaci tím pozostával z 2 členov a v procese spracovania mal 2 pracovné zasadania.</p> <p><u>Účasť verejnosti a komunikácia s ňou:</u> verejnosť participovala na procese spracovania PHSR prostredníctvom prieskumu názorov.</p> <p><u>Autor dokumentu:</u> RNDr. Radomír Babiak, PhD.; www.dokumentypreobce.sk</p> <p><u>Náklady na spracovanie:</u> z rozpočtu obce.</p>
Prerokovanie	<p><u>Prerokovanie v orgánoch samosprávy dňa:</u> 24.04.2024</p>
Schválenie	<p><u>Návrh na uznesenie zastupiteľstva:</u> „Obecné zastupiteľstvo schvaľuje Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Povina na roky 2024-2030“.</p>

Zdroj: vlastné spracovanie

Prílohy

Zoznam informačných zdrojov použitých v PHSR

Inštitút priestorového plánovania (2016): *Stručná metodika spracovania Programu rozvoja obce a Spoločného programu rozvoja obcí*. Bratislava: september 2016.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001

MDVRR (2015): *Metodika na vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC*. Bratislava: Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015, 62 s.

PHSR Žilinského samosprávneho kraja 2021+

MŽP (2018): *Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy*. Bratislava: Ministerstvo životného prostredia, aktualizácia 2018.

Štatistický úrad Slovenskej republiky

Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu (2020): *Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja*. Bratislava: január 2020.

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Územný plán obce Povina

Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030

Weisová, D., Bernátová, M. (2012): *Strategické plánovanie samosprávy*. Žilina: Municipalia, 2012.

Zákon č. 389/1990 Zb. o obecnom zriadení

Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti

Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy

Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja

Internetové zdroje:

census2011.statistics.sk

datacube.statistics.sk

datacube.statistics.sk/SODB/

<http://cp.atlas.sk>

<http://envirozataze.enviroportal.sk>

<http://uzemia.enviroportal.sk>

<https://gis.nlcsk.org/islhp/#lesnictvo>

statdat.statistics.sk

www.beiss.sk

www.cdb.sk

www.ives.minv.sk/heraldreg

www.maps.google.com

www.minv.sk

www.orsr.sk

www.pamiatky.sk

www.registeruz.sk

www.scitanie.sk

www.statistics.sk

www.zrsr.sk

Zoznam skratiek použitých v PHSR

AOTP	Aktívne opatrenia trhu práce	NFP	Nenávratný finančný príspevok
AZE	Alternatívne zdroje energie	NN	Nízke napätie
b.j.	Bytové jednotky	NPR	Národná prírodná rezervácia
BRKO	Biologicky rozložiteľný komunálny odpad	OcÚ	Obecný úrad
CDB	Cestná databanka	o. i.	Okrem iného
CLLD	Community-led Local Development (Miestny rozvoj vedený komunitou)	OOOR	Oblasťná organizácia cestovného ruchu
CR	Cestovný ruch	OZE	Obnoviteľné zdroje energie
ČOV	Čistička odpadových vôd	PA	Povodňová aktivita
DHZ	Dobrovoľný hasičský zbor	PP	Prírodná pamiatka
EAO	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	PR	Prírodná rezervácia
EIB	Európska investičná banka	PPA	Pôdohospodárska platobná agentúra
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy	PPF	Poľnohospodársky pôdny fond
EZÚS	Európske zoskupenie územnej spolupráce	SHR	Samostatne hospodáriaci roľníci
ha	Hektár	SPR	Strategicko-plánovací región
IBV	Individuálna bytová výstavba	ŠFRB	Štátny fond rozvoja bývania
IUI	Integrovaná územná investícia	ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
KURS	Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001	ÚPSVaR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
KZAM	Klasifikácia zamestnaní	ÚSES	Územný systém ekologickej stability
MAS	Miestna akčná skupina	TTP	Trvalé trávne porasty
MOK	Maloobjemový kontajner	UoZ	Uchádzač o zamestnanie
MRK	Marginalizované rómske komunity	VÚC	Vyšší územný celok
MSP	Malí a strední podnikatelia	VZN	Všeobecne záväzné nariadenie
MŽP	Ministerstvo životného prostredia	ŽSK	Žilinský samosprávny kraj

Zoznam máp, tabuliek, grafov, obrázkov a formulárov

Mapy

Mapa 1: Poloha obce Povina - širšie vzťahy	3
Mapa 2: Poloha obce Povina voči susediacim obciam	4

Tabuľky

Tabuľka 1: Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov	12
Tabuľka 2: Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát	13
Tabuľka 3: Základné charakteristiky stavu a pohybu obyvateľstva	17
Tabuľka 4: Vývoj priemerného veku obyvateľstva	21
Tabuľka 5: Veková štruktúra obyvateľov podľa produktívnych vekových skupín	22
Tabuľka 6: Štruktúra obyvateľov podľa národnosti	22
Tabuľka 7: Štruktúra obyvateľov podľa náboženského vyznania	22
Tabuľka 8: Vývoj nezamestnanosti v obci	24
Tabuľka 9: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2023	24
Tabuľka 10: Štruktúra UoZ podľa profesie (SK ISCO-08) vykonávanej bezprostredne pred zaradením do evidencie (k 31.12.2023)	27
Tabuľka 11: Počet domov podľa typu domu	27
Tabuľka 12: Štruktúra domov podľa typu vodovodnej prípojky	28
Tabuľka 13: Štruktúra domov podľa typu kanalizačného systému	28
Tabuľka 14: Byty podľa obytných miestností	28
Tabuľka 15: Domy podľa obdobia výstavby	28
Tabuľka 16: Vybavenie technickou infraštruktúrou	30
Tabuľka 17: Základné parametre zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry (2024)	30
Tabuľka 18: Infraštruktúra kultúry a športu	31
Tabuľka 19: Spádovosť obce k vybraným poskytovateľom administratívno-správnych služieb	32
Tabuľka 20: Štruktúra pôdneho fondu (k 31.12.2023; v ha)	33

Grafy

Graf 1: Vývoj počtu obyvateľov obce Povina	18
Graf 2: Prirodzený pohyb obyvateľstva v rokoch 2014-2023	19
Graf 3: Migračný pohyb obyvateľstva v rokoch 2014-2023	20
Graf 4: Celkový pohyb obyvateľstva v rokoch 2014-2023	20
Graf 5: Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2023	21
Graf 6: Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho ukončeného vzdelania	23
Graf 7: Počet evidovaných UoZ v rokoch 2014-2023 (k 31.12.)	24
Graf 8: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2023	25
Graf 9: Štruktúra UoZ podľa vzdelania k 31.12.2023	25
Graf 10: Štruktúra UoZ podľa doby evidencie k 31.12.2023	26

Obrázky

Obrázok 1: Rizikové obce v Žilinskom kraji, určené metódou integrovaného posúdenia pre rok 2023	17
Obrázok 2: Finančné zdravie obce Povina	36
Obrázok 3: Programy politiky súdržnosti v programovom období 2021 - 2027	39
Obrázok 4: Prehľad finančných zdrojov Programu Slovensko na obdobie 2021 - 2027	39

Formuláre

Formulár 1 (Ú1): Zámer spracovania PHSR	8
Formulár 2 (Ú2): Harmonogram spracovania PHSR	9
Formulár 3 (Ú8): Štruktúra dokumentu	9
Formulár 4 (A8): STEEP analýza	41
Formulár 5 (A10): SWOT analýza	42
Formulár 6 (S1): Hierarchia rozvojových cieľov	49
Formulár 7 (P1): Prehľad opatrení a projektových zámerov podľa oblastí	51
Formulár 8 (P2): Zoznam merateľných ukazovateľov v rámci jednotlivých opatrení PHSR	56
Formulár 9 (R1): Akčný plán	60
Formulár 10 (R5): Plán hodnotenia a monitorovania	64
Formulár 11 (F1): Indikatívny rozpočet - sumarizácia	66
Formulár 12 (F5): Model viaczdrojového financovania – intervenčná matica	67
Formulár 13 (F2): Finančný rámec pre realizáciu PHSR	68
Formulár 14 (F3): Hodnotiacia tabuľka pre výber projektových zámerov	72
Formulár 15 (Z1): Schválenie PHSR	73